ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 123 (13439)
1971 оной майн 26, среда

Сэн 2 мүнгэн

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Арадай ажахые түсэблэхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө, Госпланай ба түсэблэлгын зургаануудай 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1971 оной майн 24-нэй Указаар СССР-эй Госпланай, союзна республикануудай госпланuудай бүлэг хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй орденууд ба медальнуудаар шагнаба.

Ленинэй орденоор—15, Октябриин Революциин орденоор — 28, Ажалай Улаан Тугай орденоор — 142, «Хүндын тэмдэг» орденоор — 204, «Ажалай шэн габьяагай түлөө» медаляар — 82, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар — 101 хүн шагнагдаба.

«СССР-эй Верховно Соведэй ведомостьнуудтэ» ба нютагай хэблэлдэ тэрэ Указынь толилогдохо.

КПСС-эй Устав тухай брошюра

Советскэ Союзай Коммунис партиин Устав тухай брошюрые Политическэ литературын хэблэл гаргаба. Энэ Устав партиин XXII съезд дээрэ баталагдаһан, КПСС-эй XXIII ба XXIV съезднүүд дээрэ тэрээндэ зарим хубилалтанууд оруулагдаһан байгаа.

Брошюрын тираж — миллион хэһэг.

(ТАСС).

Россиин гол мүрэнэй флот шэнэ табан жэл соо

Москвагай хойто талын портдо «Ленин» гэжэ дизельэлектроход дээрэ майн 24-дэ пресс-конференци үнгэргэгдэбэ. РСФСР-эй гол мүрэнэй флодой министрэй нэгэдэхи орлогшо М. С. Назаров журналистнуудай урда үгэ хэлэхэ зуураа, һүүлэй жэлнүүдтэ Россин Федерациин уһан замшадай туйлаһан амжалтанууд, энэ табан жэлдэхи зорилгонууд тухай хөөрэжэ үгэбэ. СССР-эй Европын хубидахи гол мүрэнэй гүнзэгы, үргэн харгы замуудые бүхы дээрэнь байгуулха хүдэлмэри 1975 он болотор гол түлэб дүүргэхээр хараалагдана гэжэ М. С. Назаров тэмдэглэбэ. Сибирь ба Алас-Дурна зүгэй гол мүрэндэ суднаар ябаха зам бүри ута болохо. Улам түргэнөөр тамардаг шэнэ түхэлэй суднанууд бүтээгдэхэ.

(ТАСС-ай корр.)

„Космос — 422" замбуулинда

«Космос-422» гэжэ хэмэл одон 1971 оной майн 22-то Советскэ Союзһаа замбуулин худар табигдаба. Замбуулинай дайда шэнжэлгэ үргэлжэлүүлхэ зорилготой научна аппаратура хэмэл одон дээрэ табяатай. (ТАСС).

Уласхоорондын выставкэ нээгдэхэнь

«Худалдаа наймаанай ба ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай мүнөө үеын техникэ» гэһэн уласхоорондын тусхай выставкэ Москвада энэ недели соо нээгдэхэнь. 22 ороной предприятинууд ба фирмэнүүд энэ талаар өөһэдынгөө туйлалтануудые харуулха юм.

Уласхоорондын выставкэнүүд болбол оронуудай хоорондохи экономическа холбоо барисаа бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ ашатай һайн арга мүн. Научно-техническэ түрүү дүй дүршэлөө абалсаха хэрэгтэ тиимэ выставкэнүүд туһалдаг. (ТАСС).

ЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДОРЮУН АЛХАМ

АШАГ ҮРЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛЭН

...оприбор» заводой коллектив урдань абаһан социалис ... дахинаа хаража үзөөд, ... шэнэлбэ. Хүдэлмэришэд ... участогуудта үнгэргэг... суглаанууд дээрэ арга бо... элирүүлээ, партиин съездын шиидхэбэриие бо... дээрэнь дүүргэхэ хэрэгтэ ... түһа нэмэри оруулха ... шиидээ.

... табан жэлэй түрүүшын түсэбые болзорһоонь урид ... талаар Москва, Ленин... хүдэлмэришэн ангиин гар... үүсхэлые тэдэнэр дэмжэөд, ... бэелүүлхэ зорилго ха...

...ын үйлэдбэриин ашаг үрэ ...үүлхэ, продукциин шанар ...үүлхэ асуудалда хүдэлмэришэдэй гол анхарал хандуулагдаа. Тиихэдээ заводой коллектив 1971 оной гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид, декабриин 28 болотор дүүргэхэ уялга абаба. Түсэбһөө гадуур 50 мянган түхэригэй продукци худалдаха, тэрэ тоодо 47 мянган түхэригэй приборнуудые, 3000 түхэригэй арад зоной хэрэглэлэй эд бараа наймаалха гэжэ хараалагдаа.

1971 оной хугасаада 8 шэнэ түхэлэй приборнууд бүтээгдэжэ эхилхэнь. Мүн арад зоной хэрэглэлэй шэнэ хэрэгсэлнүүд бүтээгдэхэ юм. Заводто үйлэдбэрилэн гаргагдадаг продукциин шанар улам һайжаруулхын тула шэнэ технологи, материал хэрэглэгдэхэ, үйлэдбэри нарижуулагдаха болоо. Приборнуудые хабсаргаха поточно лини тодхогдохо, 30 шэнэ түхеэрэлгэ табигдаха, хуушануудынь шэнэдхэн хубилгагдаха юм.

Заводой коллектив энэ жэлдэ 3 түхэлэй приборнуудта шанарай талаар Гүрэнэй тэмдэг абаха гэжэ оролдожо эхилээ. Шэнэ техникэ тодхоһоной, түрүү онол арга хэрэглэһэнэй ашаар ажалай бүтээсэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа 0,3 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ.

Мүн хүдөө ажахыда үзүүлхэ туһаламжа тодорхойлогдоо. Мал ажалай байра, малшадай ажаһууха гэрнүүдые дулаасуулха 1200 электроприбор бүтээхэ гэжэ хараалагдаа. Хүдэлмэришэд шефтээ абаһан ажахынуудтаа олон янзын ехэ туһаламжа хүргэхэ болоо. Хоёр талаһаа зүбшэн хэлсэгдэжэ табигдаһан түсэбые бодото дээрэнь дүүргэхэ арга боломжонууд хараалагдаһан байна. Хүдөө ажахын ашаа шэрэхын тула 10 тракторна прицеп бэлдэгдэхэ, 2 000 түхэригэй элдэб түхеэрэлгэ, электродулаасуулгын 70 прибор бүтээгдэхэ юм.

Заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, хүдэлмэришэд табан жэлэй түсэбые, түрүүшын 1971 оной даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гарган ажаллаха байһанаа мэдүүлбэ. Цехүүд, участогууд, бригадануудай хоорондо социалис мүрысөөн шэнэ дэлисэтэйгээр дэлгэрээ. Хүдэлмэришэд жэлэй эхинһээ хойшо эршэмтэй шангаар ажаллажа байна. Продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха дүрбэ һарын түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдээ.

Манай корр.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ХЭР ЯБАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ

1971 ОНОЙ МАЙН 24-нэй МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Орооһото, бобово ургамалнуудые тарилга	Хартаабха тарилга	Силосэй ургамалнуудые тарилга
Түнхэнэй	98	62	56
Прибайкалиин	96	41	69
Кабанскын	92	102	84
Улаан-Үдын	92	74	17
Хурамхаанай	86	19	24
Бэшүүрэй	85	42	38
Загарайн	85	64	20
Захааминай	83	51	50
Мухар-Шэбэрэй	82	83	20
Сэлэнгын	82	14	12
Хяагтын	81	64	20
Хэжэнгын	78	—	48
Хорнин	76	14	32
Баргажанай	74	33	15
Зэдын	70	—	2
Яруунын	58	9	31
Хойто-Байгалай	35	—	—
Республика бүхыдөө:	81	66	34

УРАГШАТАЙГААР

...хабсаралгын 834 поездын хүдэлмэ... инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ...рэнөөр, һайн шанартайгаар хэхын ... оролдолго гаргана. Мастерска уча... ...таданууд юһэдэхи табан жэлэй түсэ...бөөнь урид дүүргэхын түлөө дэлгэр... ...ндэ хам оронхой.

... станциһаа Петровско завод хү... ... зам электрижүүлжэ дүүргэө. Тиигэ... ...нүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые хэхэ завод барижа эхилээ. Энэ заводой барилга байгша он соо дүүргэгдэхэ юм.

Манай барилга-хабсаралгын поездын хүдэлмэришэд шэнэ табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө улам габшагайгаар ажаллана. Тиигэжэ байгша оной дүрбэн һара соо 1.589 мянган түхэригтэ барилга хэхэ даабаряа 1.605 мянганда хүргэбэ. Шэнэ табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн Москва, Ленинград хотонуудай ажалшадай үүсхэлые халуунаар дэмжэнхэй. Тиигэжэ жэл соо 6.464 мянган түхэригтэ барилга хэхэ даабаряа декабриин 25-да дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Эдэнэрэй үгэдөө хүрэхэнь найдамтай.

В. ВИКТОРОВА,
барилга-хабсаралгын 834 поездын түсэблэлгын таһагые даагша.

РЕСПУБЛИКА ДОТОРНАЙ СОВЕДҮҮДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУДТАЙ УУЛЗАЛГА ЭХИЛБЭ

...СК. Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай культурын ор... хотын һунгагшад олоороо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүү... Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой **Гомбо-Цырен** ... **Цыремпиловатай,** Буряадай ... Верховно Соведэй депу... кандидат, Зэдын комбинадай ... **Гармажап Бальжанович** ... уулзалгада зорюулагдаа... Закаменскэ городской Соведэй ... түрүүлэгшэ А. Н. Са... ...бэ. Нэн түрүүлэн депутадта кандидат Г-Ц. Г. Цыремпило... этигэмжэтэ нюур, Зэдын ...нэй хамһабариин ажахын ... Ю. К. Мокрецкий үгэ аба...

...ажалша бэрхэ эхэнэрэй ... намтар юрын шэнгишье һаа, ... байна. Һургуули дүүр... ...өө түрэл колхоздоо хү... ...жэ, эхин түрүүлэн хони... ...һэн. Мүнөө республикын ...шодой нэгэн. Хорин жэл... ...шоор ажаллахадаа, баян ...тэй болоо, олон залуу хү... ...шанай мэргэжэлдэ һургаа. ...хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр ...даг хүн. Хоёр дахин ... Верховно Соведэй депута... ...гдаа. Мүнөө гурбадахяа ...р дэбжүүлэгдэөд байна. ...ним амжалтын түлөө Со... Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ ... Мэнэ һая Октябриин Ре... орденоор шагнагдаа,—гэ... ...лэбэ.

...ь намтар тухай хөөрэжэ ... һүүлээр нүхэр Мокре... Г. Цыремпиловагай түлөө ... шэнги дуугаа үгэхыень ... уряалба. Үргэн ниитэ ... этигэл найдабариие ... харюулжа байгаа, саашадаа тиимээр лэ харюулха байһандань бидэ этигэнэбди.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Г. Б. Баировай ажал ябуулгын баян намтар тухай тэрэнэй этигэмжэтэ нюур, комбинадай ажалай ба салин хүлһэнэй таһагые даагша А. Т. Нижник һунгагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Нүхэр Баиров аймаг соогоо ехэ хүндэтэй, мэдээжэ болоһон хүтэлбэрилэгшэ. 1948 ондо институт дүүргэжэ, энэ комбинадта ерэжэ хүдэлөө һэн. Анха түрүүлэн Холтоһон рудниигай горно мастер боложо хүдэлөө һэн. Ажал хэрэгээ һайн мэдэхэ, эмхидхэлшэ инженер шата даба дабаһаар лэ комбинадай директор болотороо ургаа. Энэ ехэ тушаалда 1964 онһоо хүдэлжэ байна. Буряадай АССР-эй габьяата инженер гэһэн нэрэ зэргэ, Ленинэй, Октябриин Революциин, Ажалай Улаан Тугай орденууд нүхэр Баировай ажалай аша габьяае гэршэлнэ.

Уулзалга дээрэ үгэ хэлэһэн һунгагша бүхэн эдэ кандидадуудай түлөө һунгалтын үдэр бултадаа нэгэн хүн шэнгеэр дуугаа үгэхэ байһанаа элирхэйлээ. Тиихэтээ хамта саашадаа улад зоной аша туһын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлхыень, хотын ажабайдалдахи алибаа дутуу дундануудые усадхахын түлөө оролдолго гаргахыень эдэнэртээ захяа.

Олон һунгагшадай хабаадалгатай нимэ уулзалга Михайловка тосхондо болоод үнгэрөө. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат **Г-Ц. Г. Цыремпилова,** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь **Н. Б. Михеев** гэгшэдтэй эндэхи һунгагшад уулзаһан байна.

●

УЛААН-ҮДЭ. БурАССР-эй Верховно Соведэй, Улаан-Үдын горсоведэй, Октябрьска районой Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэдтэй тус районой ажалшад хани халуун уулзалга үнгэргэнэ.

Соёлой институдай актова зал соо БурАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ **Николай Буинович Пивоваровтай** уулзалга уржадар болоо.

Тиихэдэ түбэй электросетиин, инфекционно болон республиканска больницануудай, хэдэ хэдэн экспедицинүүдэй, хилээмэнэй, һүнэй комбинадуудай, макарон хэдэг фабрикын хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай хамтын ехэ суглаан зарлагдажа, арадай кандидадуудтай уулзалга болоо. Тус уулзалгада Павловска һунгуулиин 35-дахи округһоо БурАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн СССР-эй Наукануудай академиин Сибиириин отделениин Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшэ, ветеринарна эрдэмэй доктор, профессор **Василий Родионович Филиппов,** Улаан-Үдын горсоведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн хилээмэнэй комбинадай главна инженер **Зинаида Мироновна Бондаренко,** һүнэй комбинадай хүдэлмэришэн **Наталья Моисеевна Чупрова,** хилээмэнэй комбинадай пекарь **Лидия Ивановна Кузенко,** 50-дахи һургуулиин математикын багша **Галина Ивановна Красноярова,** мүн Октябрьска райсоведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн—райгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо **Анатолий Александрович Мурашев,** һүнэй комбинадай директор **Виктор Иванович Лунев,** макарон хэдэг фабрикын хүдэлмэришэн **Валентина Панкратовна Кузнецова,** ветбаклабораториин таһагые даагша **Екатерина Алексеевна Тюменцева** гэгшэд ерээ.

Суглаан дээрэ В. Р. Филипповэй этигэмжэтэ нюур Будаева Зинаида Уковна үгэ хэлээ. Удаань В. Р. Филиппов үгэ хэлэхэдээ, һунгагшадай захяа дүүргэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлээд, Буряад орондо эрдэмэй, хүдөө ажахын хүгжэлтэ тухай, юһэдэхи табан жэлэй түсэб тухай шухала асуудалнууд дээрэ тогтоо.

Бусад кандидадууд һунгагшадай этигэлые харюулхаяа оролдохо тухайдаа баһал хэлэбэ.

Һунгагшадай зүгһөө электро-гагнууршан Власов, техник-топограф Балабанов, багша Архипова гэгшэд үгэ хэлэһэн байна.

Н. АЛТАЕВ,
КПСС-эй Октябрьска райкомой таһагые даагша.

●

ЯРУУНА. Нарһата тосхоной соёлой байшанда ехэл хүлгөөтэй. Эндэ Нарһатын совхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад болон аймагай түбэй эмхи зургаануудай ажалшад олоороо сугларанхай. Тэдэнэр Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта Нарһатын һунгуулиин 60-дахи округһоо дэбжүүлһэн өөһэдынгөө кандидаттай, Забайкальска сэрэгэй округой командалагшын нэгэдэхи орлогшо генерал-лейтенант Яков Анисимович Гугнягтай уулзахаяа ерээ бшуу.

Депутадта кандидаттай уулзалгын суглаае КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь К. А. Албашеев нээжэ, суглаанай президиум һунгагдаба. БурАССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министр Н. В. Бутуханов, депутадта кандидат Я. А. Гугняк болон аймагай түрүү хүнүүд президиумэй столдо һууря эзэлээ.

Эгээн түрүүлэн үгэ абаһан Нарһатын совхозой хүдэлмэришэн, кандидадай этигэмжэтэ нюур Алексей Михайлович Добычин депутадта кандидат Я. А. Гугнягай ажабайдалай, сэрэгэй албанай намтартай эндэ суглараашадые танилсуулаа. Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн Яруунын загаһанай заводой партийна организациин секретарь Н. Б. Стебеньков, аймагай военкомой орлогшо А. Д. Замураев, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадалсаһан үнинэй хүдэлмэришэн Г. Б. Цыренов, Нарһатын дунда һургуулиин багша Л. С. Туговикова болон бусад бүхы һунгагшадай найдабариие депутадта кандидат Я. А. Гугнягай харюулха байһандань этигэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Удаань Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Я. А. Гугняк үгэ абажа, иимэ үндэр этигэл найдабари үлүүлһэндэнь һунгагшадта халуун баяр хүргөөд, тэдэнэй үгэһэн даабари, захяаень дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, оюун бодолоо гаргахаб гэжэ мэдүүлбэ.

Ц. ГАЛСАНОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

●

УЛААН-ҮДЭ. Железнодорожно район. Железнодорожно техникум соо багшанар, студентнүүд, техническэ хүдэлмэрилэгшэд олоороо сугларжа, Мухинска һунгуулиин 17-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, прибор бүтээлгын заводой директор **Иван Степанович Медведевтэй** уулзалга хэбэ. Тус һунгуулиин округой агитпунктые даагша Гарий Данилович Сидорин Хилээмэнэй заводой хүдэлмэришэн Дурашивада түрүүлэн үгэ үгөө.

Удаань Железнодорожно техникумэй партийна организациин секретарь Покровский, багшанар Семенов, Гусляков гэгшэд городоо бүри болбосон түхэлтэй болгохо, үхибүүдэй ясли, саадуудые олошоруулха тухай һанамжануудаа оруулба.

Һүүлээрнь депутадта кандидат И. С. Медведев үгэ хэлэжэ, оруулһан һанамжа, дурадхалнуудыень хараадаа абаха тухайдаа найдуулаа.

Улаан-Үдэдэ бүхэсоюзна зүблөөн нээгдэбэ

(ТҮРҮҮШЫН ҮДЭР)

СССР-эй хүдөө ажахын дээдэ һургуулинуудай зоотехнигүүд-селекционернүүдэй, зоотехническэ кафедрануудай багшанарай бүхэсоюзна зүблөөн үсэгэлдэр Буряадай хүдөө ажахын институдай актова зал соо нээгдэбэ. Эхэ ороной хүдөө ажахын олонхи институдуудһаа зуу гаран эрдэмтэд эндэ сугларaa. Зүблөө СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын һуралсалай-туршалгын ажахынуудай управлениин начальник **П. А. Орешкин** нээгээ.

Зүблөөндэ ерэһэн айлшадай дунда ВАСХНИЛ-ай академик Н. Г. Андреев, Москвагай Хүдөө ажахын академиин профессор Е. Я. Борисенко болон бусад элитэ эрдэмтэд бии.

Зүблөөнэй эхиндэ КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь А. А. Бадиев үгэ хэлэжэ, зүблөөндэ хабаадагшадые амаршалаад, республикынгаа хүдөө ажахын мүнөөнэй байдалтай, саашанхи зорилгонуудтайнь айлшадые танилсуулба. Удаа тээнь Буряадай хүдөө ажахын институдай ректор К. Д. Миронов айлшадаа амаршалаад, институт тухайгаа хөөрэжэ үгөө.

Һүүлээрнь зүблөөнэй нэгэдэхи асуудалаар—«Ороной хүдөө ажахын дээдэ һургуулинуудай учхозуудай 1970 оной хүдэлмэриин дүнгүүд ба мал ажалай продукци абалгые саашадань дээшэлүүлгээр КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» нүхэр **П. А. Орешкин** элидхэл хэбэ.

Һайжаруулагдамал олон жэлэй бэлшээри эмхидхэхэ, тэрэниие зүбөөр ашаглаха тухай ВАСХНИЛ-ай академик **Н. Г. Андреевэй** элидхэл зүблөөндэ хабаадагшадые ехээр һонирхуулаа.

— Саашадаа адууһа малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлхын тула тэжээл элбэгээр бэлэдхэхын хажуугаар, олон жэлэй ногооной таригдаһан, уһалагдадаг бэлшээритэй болохо ёһотойбди,—гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглээ.

Түрүүшын үдэр Буряадай хүдөө ажахын институдай профессор **К. Т. Мункоев** «Буряадай АССР-тэ үхэр үсхэбэрилгэ ба саашанхи арга боломжонууд» тухай элидхэл хээ. Тиихэдээ мяхалиг мал үсхэбэрилгэдэ эрдэмтэ онсо анхарал хандуулһан байна.

Үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэриие ашаг үрэ ехэтэй болгохо арганууд тухай Москвагай Хүдөө ажахын академиин профессор **Е. Я. Борисенко** һонирхолтой элидхэл хээ.

Үнеэдые голодоһондо гаргадаг гол шалтагаанууд тушаа Ленинградай Ветеринарна академиин доцент **Е. Ф. Киселева** элидхэл доторoo хөөрэжэ үгэбэ. Мүн Эрхүүгэй хүдөө ажахын институдай доцент **Г. М. Бородин** үнеэдэй хүхэ дэлэн ба һүнэйнь гарасые сэгнэхэ дүй дүршэл тухай элидхээ.

Бүхэсоюзна зүблөөн мүнөөдэр үргэлжэлхэ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУД

...ЛОВ Николай Филиппович, Загарайн аймагай Шулуутын леспромхозой бага комплексна бригадын бригадир, Бэ... һунгуулиин 65-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ХАБАЛОВ Михаил Михайлович, Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр, Шэнэ-Элхиин һунгуулиин 69-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

КОНДАКОВА Наталья Иосифовна, «Рассвет» колхозой ан үсхэбэрилэгшэ, Хойто-Байгалай һунгуулиин 115-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ТАХАНОВ Александр Добшеевич, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретарь, Толтойн һунгуулиин 127-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

РЕКУНОВА Елена Иннокентьевна, Хорнин аймагай Дээдэ-Тайлсын совхозой һаалишан, Үдын һунгуулиин 136-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

МИТЫПОВ Цыремпил Цыдыпович, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй телевидени ба радио дамжуулгын комитедэй түрүүлэгшэ, Хэрэнэй һунгуулиин 124-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

МАТВЕЕВА Зинаида Никитична, Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан, Дээдэ-Элхиин һунгуулиин 66-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат.

ҮҮСХЭЛ ГАРГАГШАД ҮГЭДӨӨ ХҮРӨ

ЗАГАРАЙН АЙМАГАЙ XXI ПАРТСЪЕЗДЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙҺААЛИШАД АБАҺАН СОЦИАЛИС УЯЛГАЯА АМЖАЛТАТАЙ ДҮҮРГЭБЭ

☆ Эндэхи һаалишад үнгэрэгшэ үбэлжэлгын зургаа һарада (ноябрь—апрель) үнеэн бүриһөө 1100 килограммһаа бага бэшэ һү һааха уялга абаһан аад, энэ үе соо 1120 килограмм һү һаагаа.

☆ һү һааляа бүхыдэнь нёдондонойхиһоо 26 процентээр дээшэлүүлхэ аад, тэрэнээ 27,5 процентээр ехэ болгоо.

☆ Гүрэндэ һү худалдаха жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые партиин съездын нээгдэхэ үдэр болотор дүүргэхэ байһан һаа, тэрэнээ холо урид бэелүүлжэ, түсэбһөө гадуур 600 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда оруулаа.

☆ Колхозой һаалишад туйлаһанаараа һанаагаа амарангүй, хүхэ ногооной үедэ улам оролдосотойгоор хүдэлнэ, зунай табан һарада (май—сентябрь) үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һү һаахын түлөө тэмсэжэ эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой эгээл үнинэй һаалишад Цыбик Аюшеева (зүүн гарһаа), Цымжит Цыдыпова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ОЛООРОО ОРОЛДОҺОНОЙ АША

«Хүдэлжэ хэбтэһэн шулуун хүбхэндэ дарагдахагүй» гэжэ зон хэлсэдэг гээшэ ааб даа. Нээрээшье ажалай амжалта миин зүндөө ерэхэ гэжэ хүлеэгээд һуунгүй, үнэн зүрхэнһөө оролдожо, үүсхэл эдэбхитэйгээр хүдэлһэн хүнүүд лэ зориһондоо хүрэжэ шададаг байна.

Энээниие юундэ дурданабибди гэхэдэ, нёдондо намар манай фермэнүүдэй үбэлжэлгын үедэ һү ехээр һаахын түлөө республика соогоо социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ үүсхэл гаргаад байхадань, зарим хүнүүд энээнэймнай дүүргэгдэхэ байһанда этигэдэггүй һэн.

— Эдэмнай дэмыл шууяа гаргаад, хэлэһэндээ хүрэжэ шадангүй һалаха даа. Манай фермэнүүд үбэлэй сагта урдань хэзээдэшье иимэ ехэ һү һаагаагүй ха юм, — гэлсэхэшье хүнүүд бии бэлэй.

Үнэхөөрөөшье үбэлжэлгын зургаа һарада (ноябрь һараһаа эхилээд, майн 1 болотор) манай эндэхи эрхэ байдалда үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һү һааха гээшэнь тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ гэжэ мэдэжэ байгаабди. Яахадааб гэхэдэ, олонхи үнеэдэймнай үүлтэр үлэмжэ һайн бэшэ ха юм. Малаймнай байра байдалыешье эрхим һайн гэхын аргагүй.

Тиигэбэшье бүхы һаалишад, малшаднай өөһэдынгөө бодото байдалые, арга боломжые һайса хаража үзөөд, оролдожо, габшагай шангаар хүдэлбэл, сохом дүүргэжэ шадахабди гэжэ һанахадаа иимэ уялга абаа, үүсхэл гаргаа бшуу. Мүн тэрэ үедэ, түрэл Коммунис партиимнай XXIV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн хаа хаанагүй үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэржэ байгаа. Бидэ бүгэдэ арадай энэ ехэ хүдэлөөнэй хажуу тээ юундэ байха гээшэбибди.

Нёдондо колхозоймнай мал үбһэ тэжээлээр яһала бараг хангагданхай үбэлжэлгэдэ ороо һэн. Үнеэн бүридэ дунда зэргээр 7,3 центнер үбһэн, 8—9 тонно силос, 4,6 центнер талха тарьяанай зүйл, дуран соонь эдюулхэ һолоомон бэлэдхэгдэһэн байгаа. Ондоогоор хэлэбэл, энээнэй урда жэлдэ үхэр малнай үбһэ тэжээлээр жараад процент хангагдаһан байбал, нёдондо тэрэмнай наян процент болоо.

Адууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ иимэ һайн арга боломжын байн гэһээ, тэрэниие хэрэглэнгүй үнгэржэ яашье болохогүй байгаа бшуу. Тиимэһээ хүн зоноо зүбөөр элсүүлэн эмхидхэхэ, ажалай амжалтада зоригжуулан, ехэ һүнэй түлөө бодотоор тэмсэхэ гэжэ шиидээ һэмди.

Иимэ ехэ уялга абаад, республика соогоо социалис мүрысөө үүсхэжэ, тон харюусалгатай хэрэг бэедээ даажа абаад байхадаа, бүхы һаалишад, малшаднай, фермэнүүдые даагшанар, отделенинүүдые эрхилэгшэд, мэргэжэлтэднай түрүүшын үдэрһөө оролдосотойгоор, хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлөө. Хүн бүхэнэй урдахи харюусалгаяа һайн ойлгожо, эдэбхитэйгээр хүдэлдэг болоһонойнь ашаар фермэнүүдтэ ажалай журам, эмхидхэл эрид һайжараа. Үхэр малай харууһа, тэжээлшье хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар эмхидхэгдэдэг болоо.

Колхозой правлени, парткомшье баһал һаалишад, малшадта һайнаар хүдэлхэ арга боломжо олгохо, тэдэнэй эрилтые али болохоор хангаха, туһалха гэжэ нилээд оролдоо, зарим тэды юумэ хээ. Нэн түрүүн фермэ бүхэндэ столово эмхидхэжэ, үглөөгүүр, үдэрынь халуун эдеэ түлөөһэгүйгөөр малшадтаа бэлдэжэ үгэдэг болообди. Энээнэй ашаар хүнүүд ажалһаа һамшаха, сүлөө сагаа дэмы гээхэеэ болёо, үхэр малайнгаа харууһанда анхаралаа ехээр табидаг болоо бшуу.

Хоёрдохёор, фермэ бүхэндэ үбһэ тэжээл һайнаар бүйлүүлжэ үгэхэ оньһон тухеэрэлгэнүүд тодхогдоо, үбэл, хабарай үедэ нэгэшье һаадгүйгөөр хүдэлгэгдөө. Мүн үнеэн бүхэндэ гараһан һүнэйнь зэргээр таарамжатай рацион табигдажа, бүхы үбһэ тэжээлынь наринаар шэгнэгдээд үгтэдэг болоо. Тиимэһээ граммшье тэжээл дэмы гаргагдаха, үригдэхэеэ болёо ха юм.

Мүнөөшье хабарай эдэ үдэрнүүдтэ бүхы фермэнүүднай һаамхай үнеэдтээ үбһэ тэжээл дүүрэн рационоор эдюулнэ. Үшөө майн 20 болотор эдюулхэ тэжээл бии.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд фермэнүүдтэ ходо ээлжээгээр ябажа, ямар нэгэн дутагдалай гараа һаа, тэрэниие дары усадхаха хэмжээ абадаг байгаа.

Илангаяа колхозой правлени, парткомой зохёоһон социалис мүрысөөнэй гурим хүн зоной эдэбхи хэшээлые ехээр бадаруулаа. Мүрысөөнэй гуримай ёһоор энэ зургаан һарада үнеэн бүриһөө 1200 килограмм һү һааһан һаалишадта амаралтын гаварта ошожо амарха путёвко үгтэхэ, харин 1300 килограмм һү һааһан хүндэ—сарбуугай алтан час, 1400 килограммһаа дээшэ һү һааһан һаалишадта—курортдо ошохо путёвко барюулагдахаар хараалагдаа һэн. Эдэ шангуудые абахын тула тэдэнэр хоорондоо эршэмтэй шангаар тэмсээ. Мүрысөөнэйнь дүн арбан хоног, һара бүри гаргагдадаг байгаа.

Эдэ бүгэдын ашаар, бултаараа оролдоһоной ашаар колхозой һаалишад хэлэһэн үгэдөө нэрэтэй түрэтэйгөөр хүрэбэ. **Ноябрьһаа май болотор үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1120 гаран килограмм һүн һаагдаа.**

Зарим түрүү һаалишаднай социалис уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэнхэй. Наринай фермын үнинэй һаалишад Цымжит Цыдыпова, Цыбик Аюшеева, Цырен-Дулма Дугаржапова, Мухар-Талын фермэһээ Евдокия Вставская, Мея Афанасьева, Ташалангай фермын Зинаида Иванова, Екатерина Буркова гэгшэд тус тустаа энэ үе соо үнеэн бүриһөө 1320—1545 килограмм һү һаагаа. Эрхим үрэ дүн туйлаһанайнгаа түлөө тэдэнэр булта курортдо амарха путёвко, алтан час шангуудые абаха болонхой.

Үбэлжэлгын үедэ сагаан эдеэ һаба һуулгаар билтарма ехээр абаһанай ашаар гүрэндэ һү худалдаха һара бүхэнэй, кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэв. Жэшээнь, энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда 2000 центнер һү гүрэндэ худалдаха аад, апрелиин 1-дэ 2600 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда оруулаабди. **Иигээд жэлэй түрүүшын хахадай түсэбһөө гадуур 900 центнер һү худалдаха зорилготойбди.** Мүнөө колхозой бүхы гурбан фермын 656 үнеэдһээ үдэрэй 5250 килограмм һүн һаагдана. Тэрэнэйнь наян процент гүрэндэ худалдагдана.

Ажалайнгаа энэ эршые нэгэшье һуладхангүй, зунай һарануудта һү ехээр һаажа, хэрбээ нёдондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2023 килограмм һү һааһан һаа, байгша ондо 2150 килограммһаа бага бэшэ һү абахабди. Энэмнай шэнэ табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ түрүүшын алхамнай болохо юм.

Д. БАДАНОВ,
колхозой түрүүлэгшэ,
В. АНТИПОВ,
главна зоотехник.

ГОЛ ЮУМЭН—АЖАЛАЙ ЖУРАМ

Колхозой Мухар-Талын һаалиин фермые да...
К. Т. АФАНАСЬЕВАЙ хөөрөөнһөө

Үбһэ тэжээл элбэг байгаад лэ, үбэлжэлгын үедэ танай фермэ һү ехээр һаагаа гээшэ гэжэ зарим хүнүүд намда хэлэдэг юм.

Нээрээшье үнгэрэгшэ үбэлжэлгын хаһада үнеэднай үбһэ тэжээл яһала бардамаар эдижэ ондо ороо. Ноябрьһаа майн тэн болотор үнеэн бүридэ үдэрэй 3,5 килограмм үбһэ, 20 килограмм силос, хоёр хүнэг гэхэ гү, али 25 килограмм гидролизно аргаар бүйлүүлһэн талха тарьяантай холижо эһээһэн һолоомо, үшөө һаагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 300 грамм талха бурдууг болгоод эдюулжэ гараабди.

Юрэдөө үбһэ тэжээл садатараа эдихэдээ, үнеэдшье нээрээһээ һү шэмээ нилээд дээшэлүүлээ юм ааб даа.

Теэд үбһэ хоолоор хэдышье элбэг байгаад, тэрэнээ нарин нягтаар, үнеэдэй һү шэмынь зэргээр һайса шэгнэжэ, зүбөөр хубаарилжа үгөөгүй һаа, баһал биратай үрэ гарахагүйдөө болохо. Бидэ намарһаа хойшо малай бүхы үбһэ тэжээлые һаалишан бүхэндэ шэгнээд үгэдэг болоо һэмди. Тиихэдэ хэндэ бага, хэндэ ехэ тэжээл хүртөө гэжэ шууяан, гомдол гаранагүй бшуу.

Мүн ажалай журам, үдэр үдэрэй хүдэлмэриин гурим сахиха гээшэ баһал тон шухала гэжэ тоолодогбди. Үбэлжэлгын үе соо һаалишанай шалтагаангүйгөөр үглөөнэй, үдэрэй, үдэшын һаалганда хожомдожо ерэһэн, үнеэдээ һаангүй орхиһон, малаа эдеэлүүлхэ, уһалха хаһа сагыень алдаһан ушар оройдоо үзэгдөөгүй.

Иигэжэ хүн бүхэнэй ха...рюусалга, зорилгоёо һайн... булта эбтэй эетэйгээр хү... ашаар лэ манай фермын... эхинһээ хойшо һү һаалга... соогоо түрүү һуури эзэл... жуулгын Улаан туг бүхэ... жа ябана.

Фермэмнай үбэлжэлгы... һарада (ноябрь—апрель)... бүриһөө дунда зэргээр 13... грамм һү һаажа, социалис... үлүүлэн дүүргээ гэхэ гү, ... хынгаа бүхы фермэнүүд с... ехэ һү һаагаа. Зарим түрүү... шаднай бүришье дээшэ ... туйланхай. Үнинэй һаали... Афанасьева, Евдокия Вс... Любовь Вервенко, Мария ... ва гэгшэд энэ үе соо үнеэ... һөө 1327—1415 килогр... һааһан байна. Тиигэжэ ма... бэн һаалишад сарбуугай а... шанда хүртөө.

Абаһан социалис уял... жалтатайгаар дүүргээд ... амарнагүйбди. Хабар, зуна... һү бүри ехээр һаахын түлө... хэбди. Мүнөө фермын бү... үнеэдһээ сүүдхэдээ һааһа... 1350 килограммһаа доо... ногүй.

Манай фермын малай ба... хозой бүхы фермэнүү... хуушан, муу юм. Ямарш... һожоруулгагүй, ехэнхи хү... һаалишадай улаан гараар... Эндэмнай мүнөө типовой ш... рын һуури табигдажа бай... нэй барилгые түргэдхэхэ ... абахыень колхозой пр... парткомые гүйнабди.

АМЖАЛТА БЭЛЭЭР ТУЙЛАГДААГҮЙ

Социалис уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэмнай ямар бэрхэшээлнүүд ушараа6, тэдэниие усадхахын тула юу хээбибди гэжэ хэдэн үгэ хэлэхэ шухала.

Үбэлжэлгын эхилээд байхада элдэб шалтагаанаар фермэнүүдтэмнай аяар 5 һаалишад дутуу байгаа. Нэн түрүүн фермэнүүдээ һаалишад, малшадаар дары түргэн хүсэд бүридхөөгүй, бүхы үнеэдээ эзэтэй болгоогүй һаа, һү ехээр һаахамнай бэрхэтэй байһаниинь элитэ.

Тиимэһээ бригада, отделени бүхэндэ комсомолшуудай суглаануудые үнгэргэжэ, тохёолдоһон байдал тухай залуушуулдаа сэхэ руунь хэлэжэ үгэһэн, туһалхыень, фермэнүүдтэ ошожо хүдэлхыень уряалһан байгаабди.

Уданшьегүй Наринай фермэдэ комсомол басагад Зоя Хасанова, Ольга Хороших, Мухар-Талын фермэдэ Вера Белова болон бусад өөһэдынгөө һайн дураар тэндэ һаалишадаар хүдэлхэеэ ошоод, тус тустаа бүлэг бүлэг үнеэдые даажа абаа юм. Мүн колхозой комсомолой эхин эмхиин секретарь байһан Надежда Шигина баһал өөрынгөө сэдьхэлэй уряагаар эгээл гээгдэнги Ташалангай фермэдэ һаалишанаар ошожо хүдэлхэ, тэндэхи байдалые һайжаруулалсахаб гэжэ хэлэһэн байгаа. Мүнөө тэрэ һайнаар хүдэлжэ, һү ехээр һаахын хажуугаар нүхэдэйнгөө дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг, ханын һони, дайшалхы хуудаһа гаргалсадаг юм.

Тиигэжэ нютагайнгаа комсомол, залуушуулай эдэбхи үүсхэлээр бүхы фермэнүүднай хүдэлхэ хүнүүдээр богонихон болзор соо гүйсэд бүридхэгдөө һэн. Залуу һаалишад түрүүшээр дүй дүршэл багатай байжа, зарим тэды тухашараашье һаа, ёһотойл эдир залуугай эршэ зориг, хаба шадал гарган хүдэлжэ эхилээ. Уданшьегүй тэдэнэр булта бүхы һаалишад малшадайнгаа дунда хүндэтэй, магтаалтай болоо, зариманиинь һү һаалгаар түрүүшүүлэй зэргэдэ гараа.

Хоёрдохи бэрхэтэй асуудал юун байгааб гэхэдэ, урда тээнь колхоз, аймаг соогоо жэлһээ жэлдэ түрүү ябадаг Ташалангай фермын байдал гэнтэ муудаба. Тэндэ фермые даагшанар ходо һэлгэдэг, ажалай журам һула болоһон байгаа. Энээнһээ уламжалан, һү һаалинь доошолжо эхилээ. Тусхайлбал, социалис уялгаяа дүүргэхын тула энэ фермынхид графигайнгаа ёһоор декабрьда үнеэн бүриһөө 155 килограмм һү һааха аад, арай гэжэ 118 килограмм һаагаа, харин январьда — 160 килограмм һаахын орондо 140 килограмм һаагаа.

Иимэ байдалай тохёолдоод байхада, ямар нэгэн яаралтай хэмжээ абаха шухала болоһон. Нэн түрүүн фермые даагшаар эдэбхитэй комсомол хүбүүн Анатолий Семенюк гэгшые томилообди. Тэндэ механизаторнуудые эльгээжэ, үбһэ тэжээл бүйлүүлхэ, уһа бүлеэдхэхэ оньһон тухеэрэлгэнүүдые һаадгүйгөөр хүдэлгэдэг болгообди. Үнеэдэйнь харууһа, тэжээлые һайжаруулха, һаалишадтань хүдэлмэриин дулаан хубсаһа абажа үгэхэ талаар зарим тэды юумэн хэгдээ. Мүн эндэхи коммунистнууд, комсомолшуудай урда тодорхой зорилго табижа, тус тустань партийна, комсомолой даалгабари үгөөбди.

Фермые гээгдэлһээ гаргаха, үбэлэй үедэ һү ехээр һаадаг болохын тула һаалишад-коммунистнар Нина Литяева, Зинаида Матвеева, техник-үрэжүүлэгшэ Лидия Шигина гэгшэд илангаяа ехэ оролдолго гаргаа.

Тэрэшэлэн социалис мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэйнь дүн хаһа саг соонь гаргаха агитатор, политинформаторнууд фермэ бүхэндэ томилогдоо һэн. Жэшээнь, Ташаланда үнинэй коммунист И. Я. Ботов, Наринда — зоотехник Д. Д. Цымпилов гэгшэд энэ талаар юумэ хээ.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, бүхы һаалишад, малшаднай, бүхы колхознигууднай булта нэгэн эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэлжэ, тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые дабан, урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэжэ шадаа.

А. БОЛОНЕВ,
колхозой парткомой секретарь.

> «Үйлэдбэриин ашаг үрэ эрид дээшэлүүлхын түлөө эршэмшэйгээр тэмсэхэ гээшэ **ажахыгаа социалис ёһоор эрхилэлгын шухала нүхэсэл, үйлэдбэриин бүхы коллективүүдэй олон миллион ажалшадай социалис мүрысөөнэй гол удхань болохо ёһотой»**
>
> **(КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдһээ).**

Колхозой Мухар-Талын фермын залуу һаалишан Вера Белова.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

НАРИНАЙХИД НАЙДАМТАЙ ЗОН

Май һарын наратай дулаахан нэгэ үдэр. Сэсэгмаа гэрһээ гараад, тосхоной хойто захада байһан фермэ тээшэ аалиханаар алхалба.

Хабарай наранай хурса элшэ нюрга руунь жэгнээ гү, али налбаржа байһан хээрын сэсэг, ногооной хангалтама үнэр хамар сорьён анхилаад тиигээ юм гү, юрэдөөл энэ зүлгэ ногоон дээрэ хэбтээд, жэргэмэлэй жэргэхые, ногооной ургахые шагнаха дураниинь хүрэнэ.

Тойроод харахадань, Наринай урда, хойто хада уулануудай ой модон һая набшаһалжа, үлэ мэдэг ногоорон, хүхэрэн, холоһоо уняртажа, жэгтэй һайханаар үзэгдэхэ юм.

Хойто-Буурал хада тээһээ ургы, тэрэнгиин сэл хүхэ баглаануудые тэбэриһэн үхибүүдэй шуугалдаһаар ерэжэ ябахань харагдаба. Өөрынь Вера, Надя, Люба гурбан басагад хажуудань гүйлдэн ерээд:

— Эжы, эжы, харыт, бидэ тэрэнги түүгээбди. Һү һааха социалис уялгаяа дүүргэһэнэйтнай түлөө мүнөөдэр таанад һаалишадта эдэ баглаануудые барюулхабди гэжэ багшамнай хэлээ һэн, — гэлдэжэ эхэеэ тойрон, бага хагдарһаншье һаа, хүхэхэн зандаа ургынуудые энгэртэнь хадхана.

— Зай, бэрхэт даа. Гэртээ ошожо эдеэлэгты, номоо үзэгты. Би үнеэдээ һаагаад ерэхэм, — гэжэ Сэсэгмаа Бадмацыренова басагадтаа хэлээд, фермэ тээшээ яараба.

Уданшьегүй фермэдэ үнеэдэй үдэрэй һаалга эхилжэ, ута сагаан хашаа соо дүрбэн рядаар зэргэлүүлжэ уяһан үнеэдэй хоорондуур гартаа хүнэг бариһан һаалишадай иишэ тиишээ һүндэлхэнь харагдана. «Пальва», «Эреэгшэн», «Белочка», «Малаагшан» гэлдэжэ байгаад, тэдэнэр үнеэдээ нэрэ нэрээрнь дуудана, байрадань асаржа уяна, хүнэг амһартануудаа хангирган, хоорондоо дуугаралсажа байгаад һаана.

— Толиин эжы, хэзээ курортдоо ябахатнайб? — гэжэ залуушаг эхэнэр фермынгээ түрүү һаалишан Цыбик Аюшеевада хандаба.

— Тэрэ шагнал үгеэшэ путёвконь ямар һарада тушаалдахаб, үшөө мэдэгдэнэгүй. Мүнөө мэнэ гэһээр ошожошье шадахагүйм гээшэ. Үнеэдни түлэг түрэжэ байна ха юм, эдэниие эгээл һүтэй дээрэнь ондоо хүндэ үгөөд ябахаяа хайрланаб, — гэнэ тэрэнь.

— Иигээд малаа бэлшээжэ эхилхэ сагнай ерэбэ. Ногоон үшөө хүсэд ургаагүй, үнеэднай һү шэмээ татахань ааб даа, — гээд хэншьеб һанаата болонгёор дуугарна.

— Бараг ха аабза. Энэ һарынгаа дүүрэтэр эдюулхэ үбһэ, силос, талха тарьяанай зүйл бии гэжэ фермые даагша Дарма Дашиевич хэлэнэ хамнай, — гэнэ ахалагша һаалишан Цымжит Цыдыпова.

Үнеэдээ һаажа дүүргэһэн һаалишадынь билтарма һүтэй хүнэгүүдые үргэбшэлөөд, һү тушаадаг байра тээшэ һубарилдан ошожол байна. Тэндэ асарагдаһан һүеынь тоо бүридхэгшэ басаган яб байса шэгнээд, хэн хэды шэнээн һү һаагааб гэжэ зузаан данса дээрэ наринаар тэмдэглэнэ.

— Галя, энэ минии бидонтой һү шэгнээд үзэл даа, хэды бологшо ааб, — гэжэ Евдокия Сагаханова сагаан бидонтой һү нэгэ хүнтэй тэлээд, шэгнүүр дээрэ табина.

— 20, 40 килограмм... энэ үдэрэйш һаам 65 килограмм болобол даа, — гэнэ тоо бүридхэлшэнь.

Баруун гарайнгаа хооһон хамсые бэһэдээ хабшуулһан хүдэр томо бэетэй хүн эндэ байлсана. Тэрэ шэгнэгдэһэн дүүрэн һүтэй бидонгуудые зүүн гараараа үргэлсөөд, хүйтэн уһатай бассейн соо табилсана. Һү тэмдэглэдэг данса ехэл наринаар харана, юушьеб шоото дээрэ тас-няс гүүлэн тоолоно.

Энэмнай фермые даагша Дарма Дондоков гээшэ.

— Һаалишаднай булта һүеэ тушааба гү? Энэ үдэр һаагдаһан бүлтыень тоолоод үзэл ... гү, — гэжэ тэрэ тоо бүридхэгшэдэ хандана.

— Цырен-Дулма Дугарова үшөө тушаагаадүй. Үшөө ... түрэһэн үнеэниинь үлөөд һэн. Энэ үдэр һааһан һүмнай гэлдэрэйхиһөө хорёод килограммаар дээшээ болохонь ха, — тоо бүридхэлшэнь саарһан бэшээд харуулна.

— Тиихэдээ фермынгаа 200 үнеэдһээ үдэрэй 2050 грамм һү һааһан болоно гэ... Энээнһээ доошоо ороогүй һ... һайн бэлэй, — гэжэ фермые ... ша хэлэнэ.

Дарма Дашиевич Дондоков ... гарайн аймагай XXI парт... нэрэмжэтэ колхозой Нарина... мые даагшаар долоодохи жэ... дэлжэ байна. Энэ фермын... рондоо ехэ эбтэйгээр хү... ямаршье зорилго урдаа таб... тэрэнээ заабол дүүргэжэ ... зон гэжэ үнинэй суутай ю... лишадынь һэлгэжэ һэдхэ... даггүй, ехэнхидээ арб... жэлдэ таһалгаряагүй хү... дүршэл ехэтэй хүнүүд.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлтын ... һарада (ноябрь—апрель со... бүриһөө 1100 килограмм ... ха гэһэн социалис уялгаяа ... най фермынхид баһал нэрэ... рэтэйгөөр дүүргээ. Гансах... рель һарада үнеэн бүриһөө ... килограмм һү һааха гэжэ ... раалһан аад, үнэндөө 30... грамм һаагаа. Май соошье ... һээ бага бэшэ һүн һаагдаха ... Тиигэжэ эндэхид жэлэй түр... кварталда 690 центнер һү ... хэлэй пунктда оруулха т... аад, 934 килограмм һү ту...

«Наринай фермын һа... найдамтай зон, ямаршье ... даабари үгөө һаа, дүүргэдэ... гэжэ колхозой хүтэлбэрилэ... хэлээшэ зүйтэй байна.

М. НАМЖИЛ...

ӨМӨГӨРХОХО ЭРХЭТЭЙБДИ

Түрэл партиингаа түүхэтэ XXIV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ хам оролсон, үбэлэй үедэ һү ехээр һааха гэжэ республика соогоо үүсхэл гаргаад, тэрэнээ хүсэндэнь хүргэжэ шадаһандаа тон ехээр омогорхон байсанабди.

Баярлаха, омогорхохо эрхэтэйшьебди гэжэ һананаб. Үбэлэй зургаа һарада үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һү һааха уялгамнай тиимэшье бэлэхэнээр дүүргэгдөөгүй. Хүсэ шадалаа гамнангүй, эсэхые мэдэнгүй хүдэлөө гээшэбди. Үбэлэй богони үдэр үнеэдые гурба һааханъ амархан бэшэ. Үглөөгүүр харанхыда бодожо, үдэшэ һүни болоһон хойно гэртээ ерэдэг һэмди. Теэд тиигэжэ хүдэлөөгүйдэ һүн яагаад ехэ абтахаб.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдшье маанадта али болохо анхарал хандуулжа, саг үргэлжэ туһалжа, ходо эрьежэ ябадаг байгаа. Нёдондо намар манай Наринай фермэдэ 200 үнеэдэй шэнэ типовой, һаруул, дулаан байра баригдажа үгтөө, досоонь наг шэбхэ сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ, авто-уһалуури тодхогдонхой. Иимэ байрада хүдэлхэдэ урматай бэедэшье амар болоо. 20 гаран жэлдэ һаалишанаар хүдэлхэ зуураа, түрүүшынхеэ иимэ байрада ажаллаха зол намда тудаа. Байгша ондо эндэмнай үнеэдые оньһон машинаар һааха түхеэрэлгэ тодхогдохонь. Юрэдөө залуушуулда ataархахаар лэ байна. Тэдэндэ саашадаа ажаллахадань алин тухай амар боложо байна гээшэб.

Би өөрөө үбэлжэлгын зургаа һарада үнеэн бүриһөө 1200 килограмм һү һааха социалис уялга абаһан аад, үнеэн бүриһөө 1568 килограмм һү һаажа, даабаряа үлүүлэн дүүргээб. Тэрэнэйнгээ түлөө курортдо амарха, бэе аргалуулха путевко шан абааб.

Мүрысөөн ажаллахадаа, хүнүүд урматайгаар хүдэлнэ, тэдэнэй харюусалгань дээшэлнэ, гансахан өөрөө һайнаар ажаллаха бэшэ, нүхэдэйнгөө эрхимээр хүдэлхынь тула оролдожо ябаха ушартай болоно.

Ц. ЦЫДЫПОВА,
Наринай фермын ахалагша һаалишан.

ХОРИН ДОЛООДОХИ ХАБАР

Арадай кандидатнууд

1944 он. Эсэгэ ороноо хамгаал- ...н Агууехэ дайнай хатуу шанга ... Энэ үедэ манай ороной олон ...ган эдир залуу хүбүүд, басагад ...дам номдо һуралгаяа саашаа ...нь үргэлжэлүүлхэ аргагүйдэжэ, ...ал хэхэ баатай болоо һэн. ... тэрэ үеын залуушуулай тоо- ... Ринчин Шагжеева оролсоно.

Тиихэдэ Ринчин һаял арбан та- ...ахая алхажа, Санагын гүйсэд ... дунда һургуули дүүргээ бэ- ... Тиигээд түрэл Мэлэ нютагтаа ...жэ, колхозойнгоо мал ажалда ...лжэ эхилһэн байгаа. Тэрэ гэ- ...р 27 жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо ...чин Сосоровна таһалгаргагүй ... совхозойнгоо (урдань колхоз ...һан) адууһа малай һүрэг оло- ...уулха, абтадаг ашаг шэмыень ...лүүлхын түлөө оролдожо яба- ... Хорин долоон жэлэй хугасаа ... тэрэнэй гараар хэды мянган ...лограмм һүн һаагдаа, хэды олон ...л абтажа, томо болгогдоо гээ- ... Тоолохо болоо һаа, томохон ... тоо болохо байха.

...э үе соо тэрэнэй ажал хүдэл- ... ямар нэгэн бэрхэшээлгүй- ..., нэгэ жэгдэ һайн байгаа гэ- ... аргагүй. Үнгэрһэн үе сагые ...андаа оруулан, Ринчин Сосо- ... иигэжэ хөөрэнэ:

— Ажал гээшэмнай янза бүри ...ааг ха юм. Аха нүхэдэй һүр- ..., зүбшэл гээшэ юунһээшье ...үү гэжэ һанагшаб. Тиихэдэ суг- ... ажалладаг хүнүүдэй булта- ...нь оролдоогүйдэ юуншье боло- ...үй. Гүүртэдэө һайн дүнгүүдтэй ...рабал, бил һайнаар хүдэлөөб ...ын аргагүй.

Табяад ондо нэгэ шанга «шал- ...гаа» болоо һэн. Зундаа ган га- ...ртай байжа, биратай үбһэн аб- ...гүй. Үшөө тиихэдэ үбэлынь ...нга хүйтэн боложо, үхэр малнай ...р туурад, үргэдэгтэйгөөр арай ...ай ондо ороо бэлэйбди. Тиихэ- ... одоол тухашаргадаашье, эсэг- ...шье һэн. Үглөө бүри үнеэдые ...жэ бодхоохош. Бэлшээридэ ...аад, ямарынь хаана унашана ... гэжэ хаража ябахаш. Юрэдөө, ...лоодшье яалайб даа. Гансаа- ... тиигэжэ хүдэлөө бэшэ ха юм.

Он жэлэй ошохо бүри Ринчин ...соровна ажалдаа дадажа, дүй ...ршэлтэй болоо. Тиимэһээ зур- ... жэлэй саада тээ мяханай ...ртэдэ хүдэлхыень тэрээндэ ...хын хүтэлбэрилэгшэд дурад- ...һан байгаа. Тиигээд нүхэр Шаг- ...ева мяханай нэгэ гүүртые даа- ...абаһан юм. Ниитын мал ажал- ... олон жэл соо хүдэлжэ, дүршэл ...тэй болоһон тулада, тэрэ суг- ... хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ажалые ...тай зохидоор эмхидхэдэг, шада- ...ртай малшан болоһоноо һүү- ... жэлнүүдтэ гүйсэд харуулжа ...даа.

Дээрэ хэлэһэнээ гэршэлхын ту- ...хадэн тоо, баримтануудые эндэ ...рдая.

Багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойн жэлдэ Ринчин Сосоровнагай хүтэлбэрилдэг фермынхид ажалай эрхим үрэ дүн туйлаа. Фермэдэнь бүхыдөө 98 үнеэн байгаа. Үнгэрһэн жэл соо хамта дээрээ 92 тугал абтажа, нэгэшье толгойн хоролтогүйгөөр томо болгоһон байна. Зундаа тугалнуудынь эхэтэйгээ хамта бэлшээридэ гаргагдажа, дуратай сагтаа садатараа эхынгээ һү хүхэдэг юм. Үнеэд, тугалнуудайнгаа бэлшээриие хирэ хирэ болоод лэ һэлгэдэг, тэдэнээ саг соонь уһалдаг заншалтай. Нёдондо зун-намарай үедэ харууһалжа байһан тугалнуудайнь толгой бүриин шэгнүүр суудхэдэ 911 граммаар нэмээгдэһэн байгаа.

Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ шалгаржа, ажалдаа һайн дүнгүүдые туйлаһанайнгаа түлөө Ринчин Сосоровна Шагжеева ойн баярай «Шэн зоригто ажалай түлөө» медаляар шагнагдаһан байха юм. Тиихэдэ совхозойнгоо, мүн партиин Захааминай райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдкомой зүгһөө Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгээр нэгэнтэ бэшэ шагнагдаһан байна. 1970 ондо аймагай чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм.

Тугалнуудые эхэтэйнь сугтань бэлшээжэ түлжүүлхэ талаар Баян-Голой совхозой малшад яһала һайн дүй дүршэлтэй болонхой гэжэ онсо тэмдэглэлтэй. Зун, намарай үедэ — ямаршье үнэ сэнгүй тэжээлэй элбэг байхада, үхэр малаа бүхэли сүүдхэдөө бэлшээжэ, һайнаар таргалуулхын түлөө эндэхи малшад ехэ оролдолго гаргадаг. Тиигэжэ тэдэнэр мяха абалгые эрид дээшэлүүлхэ талаар һүүлэй хоёр жэлэй турша соо һайн дүнгүүдые туйлана. 1969, 1970 онуудта гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө совхоз үлүүлэн дүүргэө. Байгша оной түрүүшын хахад соо гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө энэ ажахынхид бүри март һарада бэелүүлээ һэн. Гүрэндэ тушаагдаһан бүхы малайнь толгой бүриин шэгнүүр 300 килограммһаа дээшэ боложо, бултадаа шахуу тарган сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Совхозой малшадай туйлаһан энэ амжалтада Ринчин Сосоровнагай оруулһан хубитань ехэ гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Ринчин Сосоровнагай оролдосото ажал тухай нютагайнь хүнүүд иигэжэ хөөрэнэд.

Совхозой директор Р. Л. Бандеев:

— Республикын дээдэ зургаанай депутадта кандидадаар нютагайнгаа хүниие дэбжүүлхэ болоһондоо бултадаа ехэтэ баярлаабди. Һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ нүхэр Шагжеевае депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн дурадхалай ороходо, совхозоймнай ажалшан бүхэн нэрьемэ альга ташалгаар угтаа һэн. Тэрэньшье тон зүб. Ринчин Сосоровна манай совхозой эрхим малшадай нэгэн юм.

Урдань ажахын комсомолой организациин секретарь байһан, мүнөө трактористаар ажалладаг Б. Д. Доржиев:

— Ринчин минии үетэн юм. Мэлэ нютагта сугтаа хүл дээрээ бодоһон хүнүүдбди. Гушаад жэлэй туршада мал ажалда хүдэлнэ. Дүршэл ехэтэй болоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ ходоодо магтаалтай ябана. Июниин 13-най үглөөгүүр бултанһаа түрүүлэн һунгуулиин участогта ерэжэ, үетэн нүхэрэйнгөө түлөө дуугаа үгэхэб.

Мэлын найман жэлэй һургуулиин багша Л. Б. Аюшеев:

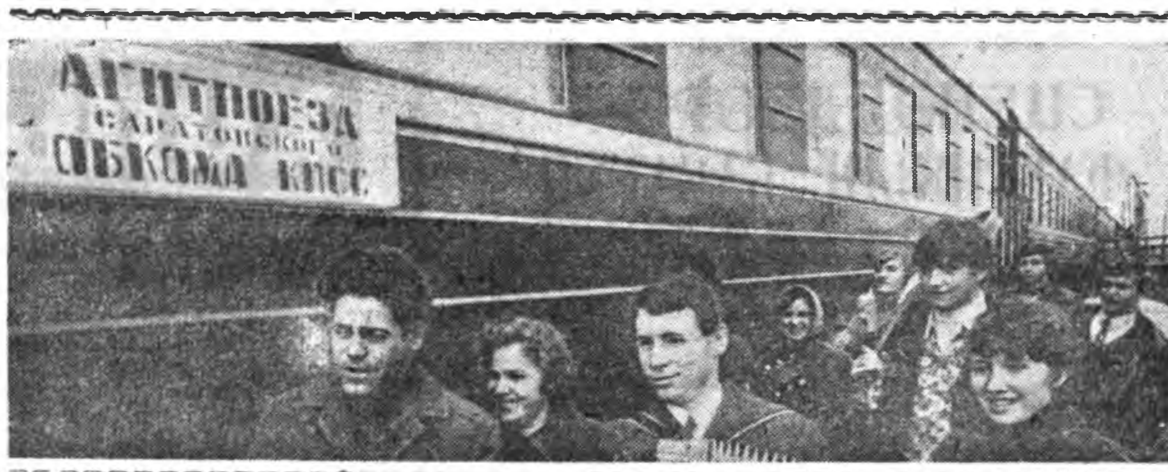
— Дайнай һүүлээр эндэ багшалжа эхилээ һэм. Ринчин Сосоровна тухай ходоодо һайн һайхан үгэнүүдые дуулагшаб. Ажалдаа оролдосотойгоор, үнэн зүрхэнһөө хандажа хүдэлдэг хүн. Эхэ, эсэгэнь, эгэшэнь, мүн өөрөөшье нютагайнгаа зоной дунда хүндэтэй болоһон хүнүүд юм. Нүхэр Шагжеева — гурбан үхибүүнэй эхэ. Үхибүүдынь эжыдээ адли номгон зантай, һуралсалдаа оролдосотойнууд юм.

Нютагайнь хүнүүдэй хэлэһэн иимэ һайн һайхан үгэнүүд Ринчин Сосоровнагай ажал хүдэлмэриин дүн, абари зангые эли тодоор харуулна хэбэртэй. Дээрэнь нэмэһэнэйшье хэрэггүй хаш.

Баян-Голой һунгуулиин 78-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн эндэхи совхозой малшан Ринчин Сосоровна Шагжеевагай нютагайнгаа арад зоной этигэл найдабариие гүйсэд һайнаар харюулжа шадаха байһандань этигэмээр.

Б. ВАНЧИКОВ.

Захааминай аймаг.

САРАТОВСКА ОБЛАСТЬ. Түмэр замай багахан станцинуудта юрэ бусын поезд удаан саг соо байна. Тэрэнэй пассажирнууд — партиин обкомой агитбригада. Лектор, элидхэлшэ, пропагандистнууд хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулна. Тиигэжэ нютагай партийна организацинуудта ехэхэн туһа хүргэнэ гээшэ. Иимэ агитбригадын бүридэлдэ уран һайханай бүлгэмэйхид оролсодог юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ершовско районой нэгэ станцида агитпоезд ерээд байна.

ТАСС-ай фотохронико.

СУБААГАЙ ХОНИШОД

Очерк

I.

Байра саһанай тон багаар ороод, үбэлэй тэн болотор шэмэрүүн жабарай Яруунын нэлэнхы талаар унаган жороо табилуулаадүй байхада, Очир Батомункуевич нилээд гайхаха, баясахашье ушартай байгаа бэлэй. Ажалай һүүлээр гү ,али харанхы үглөөгүүршье сагай уларил тухай хани нүхэртэйгөө ярилсаад, һая наашын иимэ дулаан, одоошье шадал мэдүүлэн хүдэлхөөр аятай зохид үбэлэй айлшалжа ерэһые һанажа ядагша һэн. Хонидойнгоо яаралгүйхэн эдеэлжэ үрдеэд, һөөлжүү наранай һулашаг туяада аяшархан игааха янзатай болоходонь, хорёогоо нээжэ, нойтон саһа шэншэлхыень, саһан дорохи хагда хурса туруугаараа сабшан зулгаахыень гаргахаа мартахагүй даа. Тобир тарганаар үбэлжэжэ байһан хонид бухиндаагаа гарган дэбхэншээлдээшье һаа ,хонишоной хёрхо харасаһаа холо ошогшогүй бэлэй.

Хонидоо хашаадань түрисэлдүүлэнгүй оруулаад, дэбдихэрыень яһала анхаралтайгаар шалгахадань, хамта хүдэлдэг Эрдэни гэжэ хүбүүниинь урдаһаань һөөл илдамханаар энеэбхилэн хараад:

— Аба? — гэжэ хандаба.

— Заа, юун болооб? Үнөөхил киноодоо ошохоо баһа һанаа гүш даа,— гэбэ абань.

— Үгы, ошохогүйлдеэ. Энэ хонидойнгоо дэбдихэрые юундэ ходо шалганат, али намда найданагүй гүт?

— Дөө, шалгаха гэжэ юун байхаб даа. Анханһаа иигэжэ хүдэлжэ һураһан аад...

Хүбүүн эсэгэ хоёр үшөө дахин энеэбхилэн бэе бэеэ харалсаад, шэмээгүйхэн ажаллажа оробо. Хурьгалха болоһон хонидоо шалгажа үзөөд, түрисэлдэжэ байхагүйнь тула тусгаар хуһамагууд соо оруулаадхиба. Байрань үнэхөөрөөшье дулаан. Арбаад жэлэй саанахидал ядархагүйш, һүлэмхи тулатай фонарьшье барижа ябахагүйш. Электрын гал оруулагданхай, хараха янзада, хашаа соохи хонидһоо үсөөншье бэшэ лампочканууд посонхой, хүнэй сэдьхэл жэгнэн дулаасуулһан шуугаар толотохо юм.

Үбэлэй үдэр богонихон даа. Хашаа соогуураа эрьелдэһээр байтаршни харанхы үдэшэ болошонхой, огторгойн оёоргүй үндэрһөө одо мүшэд ониб-аниб эмнисэгээхэ. Эгээл энэ үедэ хонишод һанаа амархан унтажа хэбтэдэггүй. Үдэрэйнгөө ажал хэрэгые арайл гэжэ дүүргээд, бүгэдөөрэн гэртээ сугларжа, үдэшын хоол барижа һууханаа:

— Та хоёр амаржа унтагты даа. Би энэ һүни дежурлахаб, — гэжэ Эрдэни аба эжы хоёртоо хандаад, хүлэрһэн духаяа аршасагааба.

— Гансаараа үрдихэгүйл хаш. Оширжаб абгайшни хамһалсаха. Нарай хурьгадые дааруулангүй абаарайт. Түрүүшынхеэ найжалхаа байна бэшэ хаямта. Ойлгоно бээзт, — гэжэ Цыбигмит эжынь захиба. Хүбүүн басаган хоёройнгоо һүниндөө дежурлахаяа ошоходонь, гэртэхиниинь ходо иигэжэ захидаг. Үргэһэ нойройнгоо һүниин тэн багта сэлмэшэхэдэ, Очир Батомункуевич һэмээхэн унтариһаа бодоод, үнөөхи хоёроо шалгахаа, зүбшэл заабари үгэхөө хонидой хашаа тээшэ галгиха юм. Эрдэни Оширжаб хоёр орой гайхадаггүй. Аба, эжынгээ зүбшэл заабариие шэмээгүйхэн дүүргэхые оролдожо, бүхы ёһо гурим сахин байжа, нарай хурьгадые абахадань һониншье, хайратайншье шэнги байха юм.

Эрдэни нёдондо арбадахиие дүүргээд, Яруунынгаа совхоздо хүдэлхөө үлэһэн юм. Улаан-Үдэ ошохые, дээдэ һургуулида орохые, заводто хүдэлхые дурадхаашадшье байгаа бэлэй. Тиихэдэнь хүбүүн таһа арсаад, хонишоноор хүдэлхөө Субаагай отарада ерээ һэн. Гэртэхиниинь аргагүй баярлаа бэлэй. Хоёр жэл хүдэлөөд, институтда һурахаа ошоходоо хожомдохогүй гэжэ ойлгоно ха юм. Совхозой түбһөө арбаад километр холо оршодог отарада хүдэлхэдэнь уйдахаар, гунигахаар юумэн огтошье байгаагүй. Сүлөөтэй сагтаа ном уншаха, фото-хэрэгээ саашадань үргэлжэлүүлхэ, үгышье һаа, транзистораа мушхаад, дэлхэй дээрэ боложо байһан һонинииие шагнаха. Хайрсаг соохи саарһыень онгилоо һаа, Яруунын үзэсхэлэнтэ гоё байгаалиие харуулһан фото-зурагуудые хужарлан харахат. Хүлнүүд дээрээ арайл гэжэ байһан нарай хурьгад, хонидшье буулгагданхай. Совхозойнь хонишодой алдарта түүхэ одоол эндэһээ эхитэй бэшэ аал! Зураг бүхэниинь ажабайдалайнь хуудаһан ха юм.

II.

Үбэлэй халуун хаһые, түл абалгын сүлөөгүй сагые мүнөө дурсан һанахадань, нэгэл тиимэ ажэгтэй һонин шэнги ха юм. Тухашархаар үе яһала гэмгүй гаталагдаа. Түл гарзагүй абтаа, хурьгад тобир һайнаар түлжүүлэгдэнэ. Одоо һанаагаа зобохо юумэн үгы шэнги хэбэртэй. Тиигэбэшье ахалагша хонишон Очир Батомункуевич Бадмадоржиев хараа түсэб тухайгаа, социалис уялгаяа хэр зэргэ дүүргэхэ шадалтай байһанаа дурсан сэдьхэжэ, нёдондонойхиһоо ехээр нооһо хайшалха байһандаа лаб этигэнэ. Нёдондо хонин бүхэнһөө 4.06 килограмм нооһо хайшалһан, зуун эхэ хонинһоо 104 хурьга абаһан байна. Хурьган бүхэнөө түсэбэй ёһоор 25 килограмм шэгнүүртэй болгожо тушааха аад, тус тустаа 27,6 килограмм шэгнүүртэй, тобир тарган хурьгадые тушаагаа бэлэй. Нёдондо эрхим һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө совхозынь тэдээндэ арбан хоёр хурьга нэмэлтэ түлбэри, 1200 түхэриг шан үгэһэн байна. Ахалагша хонишоной абаһан Хүндэлэлэй грамотанууд захагүй олон. Эгээ хүндэтэйнь В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун наһанайнь дурасхаалта медаль ааб даа.

КПСС-эй XXIV съездые тэдэнэр эрхим һайн бэлэгтэйгээр угтаа. Зуун эхэ хонинһоо зуун хоёр хурьга абахые найдуулһан аад, хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ шадаа. Ажалша бэрхэ хүнүүд иимэл байдаг ха юм.

Хонидоо хашаагайнгаа ойро байлгаад, гэртээ сай ууха ороходонь, совхозой парткомой секретарь Л. Г. Минеев ерэнхэй, Эрдэнитэй уһан буряадаар хөөрэлдэжэ һууба. Очир Батомункуевичай гэртэ орохотой хамта:

—Би нэгэ гуйлтатай ерээб, — гэжэ хандаба.

— Ямар гуйлта гээшэб?

— Хабарай тарилгын хаһа иигээд лэ эхилхэнь. Эрдэниие тарилгада табихагүй гүт, аа?

— Болоно ааб даа. Цыбигмидтэйгээ шадал зэргээрээ байна бээзбди. Үшөө тиихэдэ Оширжаб хамһалсаха. Зунайнгаа амаралтада Цырен-Дулмамнай ерэхэ. Одоо ядархаар юумэн юун байхаб даа, — гэжэ нам зохидоор хэлэхэдэнь, парткомой секретарь энеэбхилээ һэн.

Цырен-Дулма гэжэ басаганиинь Улаан-Үдын хүгжэмэй училищада һурадаг юм. Үбэлэй, зунайшье амаралтын үедэ гэртэхиндээ ото хамһалсадаг. Яруунын нэлэнхы талаар хонидой хойноһоо ябахадань аятай зохид, дуу хүгжэмшье зохёоходонь аргагүй туһатай ха юм. Талын дуун одоол эндэһээ эхитэй бэшэ аал!

— Цыбигмит абгай хаанаб? — гэжэ Леонид Григорьевич ошохо дээрээ һонирхобо.

— Нарһата ошонхой. Аймагай Соведэй сесси боложо байнал хаш.

— Аа, үнэхөөрөөшье тиимэ һэмнай.

Ахалагша хонишоной һамган, Цыбигмит Жамсаранова аймагай Соведэй депутат юм. Сессиин болохо тума шэнэ һонин дурадхалнуудые оруулжа, һунгагшадайнгаа гуйлтые бодото дээрэнь бэелүүлхые оролдодог гээшэ. Хододоо эдэбхи үүсхэл гаргажа, хаанашье хада һайн һайхан ульгэр жэшээ харуулжа ябадаг хүниие нютагайхидынь депутат болгожо дэмы һунгаагүй байһаниинь лабтай.

Яруунын нэлэнхы талаар ябаа һаа, тала бүрхөөмэ дүн сагаан хонин һүрэгүүдые заабол харахат. Тэдэнэй нэгэниинь очеркымнай герой Очир Батомункуевич Бадмадоржиев гээшэ. Хөөрэлдэжэшье болохот. Согтой хүхюун, хошон зугааша хүн байха.

М. ОСОДОЕВ,
манай тусхай корр.

НЭГЭ ХҮСЭЛ ЗОРИЛГОТОЙ

СССР-эй ХҮДЭЛМЭРИШЭН АНГИИН БА КОЛХОЗНО ТАРЯАШАДАЙ ХОЛБООН ТУХАЙ

Юһэдэхи табан жэл соо Советскэ Союз дотор 195 миллион ...но орооһо таряан хуряагдаха гэжэ хараалагдана.

Колхозуудһаа ба гүрэнэй хүдөөгэй предприятинуудһаа (сов...уудһаа) жэл соогсо дунда зэргээр 14,3 миллион тонно мяха ...мнай абаха. Үмсын мал ба шубуудай мяхан энээн соо ...олсоногүй.

1971—1975 онуудай турша соо хүдөөгэй ажалшадта зо...лан 1.700.000 трактор СССР-эй промышленность гаргаха. Ашаанай 1.100.000 автомобиль энэ табан жэл соо колхо...дта үгтэхэ.

1.

...рааса тухай, мал ажалай ашаг ... тухай оролдолго хэшээл — со... хүн бүхэнэй: колхозник ба эр..., совхозой тракторист ба за... хүдэлмэришэн бүхэнэй орол... хэшээл мүн. Ушарынь юун ...бэл, промышленностиин ба ... ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ...н оролдолго хэшээл дээрэ. КПСС-эй XXIV съездын ха...ан социальна хэмжээнүүдэй ...раммын амжалтань дулдыда...а юм. Теэд тэрэмнай һүр...аланта программа лэ! Хүн бү... хүртэсынь талаар абабал, ... зоной бодото олзо доходые ... жэл соо 30 тухай процен... дээшэлүүлхэ гэжэ партимнай ...лна. Хүдэлмэришэд ба алба...адай салин хүлһэниинь дун... зэргээр 20—22, колхозни...йхи — 30—35 процентээр дээ...э.

...то ба хүдөөгэй зоной һууда... хэмжээе улам дүтэлүүлхээр ...ын Директивэнүүд дотор ха...гдана. Хүдөө ажахыда зайн ... хоёр дахин ехээр хэрэглэгдэ... болохо. Таряашадай ажалые ... техникэ хүнгэдхэхэ, ургаса ...элүүлхэдэнь, мал ажал хүг...эдэнь туһалха. Теэд ажалай ...сын дээшэлхэдэ, хүдөөгэй хү...эрилэгшэдэй салин хүлһэ...ншье ехэ болохол.

...үлөө тосхонуудай гадаа түхэл ...айншье хубилха. Арад зоной ...лдэ түлөөһэгүйгөөр үгтэхэ ...ули, больница, клуб ба биб...екэнүүд хүдөөдэмнай олошор... Үйлэдбэриин, гэр байрын, соё...ажаһуудалай барилгануудые ...олсон, хүдөө ажахын хүгжэл... гүрэмнай 82,2 миллиард тү... һомолхо юм. Хүдөө ажахын ...омическа баазые бэхижүүлхэ, ...гэй ажалшадай соёлой-ажа...алай эрилтэдэ һаналаа таби..., юһэдэхи табан жэлэй гол ...гые совет правительствамнай ...хэжэ байна гээшэ. Тэрэнь ...гэһэн гол зорилго бэ гэхэдэ, ... зоной байдалай материаль..., соёлой хэмжээе горитойгоор ...лүүлхэ гэһэн зорилго юм.

«Партиин болон бүхы совет арадай аша ехэтэй бата нэгэдэл эбдэршэгүй хүсэ, ямаршье бэрхэшээл зайсуулха шадабари манай обществодо олгоно гээшэ. Партиин болон бүхы ажалшадай эбдэршэгүй бата нэгэдэл хадаа урагшаа этигэл найдамтайгаар ябаха, эгээн орёо зорилгонуудые шиидхэхэ арга бидэнэртэ олгоно бшуу», — гээд КПСС-эй XXIV съездэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл хэхэдээ Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев хэлэһэн байгаа.

2.

Обществын бүхы гэшүүд яахадаа нэгэ зорилготой, нэгэ хүсэлтэй болооб гэбэл, партимнай хүдэлмэришэд ба таряашадай холбоондо түшэглэнэ. «Тэрэ холбоон, — гээд Ленин хэлээ бэлэй, — Совет засагай бүхы гол хүсэниинь, түшэг тулгууринь, тэрэ холбоон — социалис хубилалтын хэрэгые илалта түгэлдэрөөр бэелүүлхэ этигэл найдабаринь мүн».

Ороноо индустриализацилха ба хүдөө ажахые коллективизацилха ленинскэ түсэб хүдэлмэришэн ангиин, ажалша таряашадай холбоо барисаа бэхижүүлгэдэ зорюулагданхай. Тэрэ холбоо барисаанай үндэһэ һууринь Совет засагай бүрил түрүүшын он жэлнүүдтэ тодхогдоһон. Үйлэдбэриин хэрэгсэлдэхи энгэй үмсые Совет засаг үгы хээд, помещигүүдэй газарые таряашадта түлөөһэгүйгөөр дамжуулан үгэһэн юм.

Хүдэлмэришэн анги ба таряашад гэжэ — иимэ хоёр эбтэ анги Совет орон доторнай үлөө бэлэй. Хүдэлмэришэд ба таряашадай дундаһаа гараһан арадай интеллигенци тэдээнтэй нягта барисаатай, коммунис общество байгуулгада бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ үгэдэг. Хүдэлмэришэн ангиие, колхозно таряашадые, интеллигенциие бэе бэедэнь дүтэлүүлхэ, хото ба хүдөөгэй, ухаанай ба хара ажалай хоорондо мүнөө дээрээ бии байгаа илгаае байн байтараа дабаха зорилгодо КПСС-эй политикань ходо шэглүүлэгдэнхэй. Яахадааб гэбэл, ангигүй коммунис общество иимагтал тиимэ аргаар байгуулжа болохо байна бшуу.

Ангинууд болон социальна бүлэгүүдые бэе бэедэнь дүтэлүүлгэ, совет арадай моральна ба политическэ шанарнуудые хүмүүжүүлгэ хадаа хүдэлмэришэн ангиин коммунис уг зорилгые элирхэйлэн харуулһан марксистско-ленинскэ үзэл сурталай үндэһөөр бэелүүлэгдэдэг. Совет байгуулалта гээшэмнай хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилхы үүргэ доро оршожо байха хүдэлмэришэд ба таряашадай хани харилсаан юм гэжэ Ленин заадаг байгаа. Тэрэ харилсааень ангигүй коммунис общество хүрэтэр хүгжеөн дэбжээлгэ партиин политическэ хүтэлбэриин зорилго болохо ёһотой гээд Совет гүрэниие ба КПСС-ые байгуулагша багша Ленин тоолодог бэлэй.

3.

Хүдэлмэришэн ангиин түүхэтэ үүргэ тухай марксизм-ленинизмын тон шухала һургаалай зүб байһые Совет гүрэнэй түүхэ бүхыдөө харуулба. Хүдэлмэришэн анги совет обществын эгээн томо ангинь. Имагтал һүүлэй табан жэл соо тэдэнэй тоонь 8 миллион хүн тухайтайгаар олошороһон байна. Теэд социалис общество дотор хүдэлмэришэн ангиин эзэлдэг һууринь гансашье тоогоороо болодоггүй. Хүдэлмэришэн анги хадаа шэнэ обществын үйлэдбэрилгын гол хүсэниинь урданьшье байгаа, мүнөөшье байһаар, революционно коммунис үзэл суртал дэлгэрүүлэгшэнь урданьшье байгаа, мүнөөшье байһаар. Коммунизмын илалтада бата бэхи этигэл найдабари, эб эмхи, коллективизм — сохом лэ энэ шанарынь социалис ниитын бүхы харилсаан дотор хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилхы байдалые тодорхойлно ха юм.

Обществые политическэ талаарнь хүтэлбэрилхэ үүргэеэ хүдэлмэришэн анги интеллигенцидэ дамжуулха ёһотой гэһэн номнол баруунай ревизионистнууд һүүлэй үедэ тараадаг болонхой. Тэрэнэй хажуугаар, хүдэлмэришэн анги бэшэ, харин таряашад общество дотор хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэхэ ёһотой гээд марксизм-ленинизмһээ хулжаһан «зүүнэй» үзэлтэн баһа номнодог болонхой. Тэрэ хоёр номнол хоюуландаа марксизм-ленинизмын һургаалда зүрилдэнэ. «Марксын һургаалай гол удхань юун бэ гэхэдэ, социалис общество байгуулагша хүдэлмэришэн ангиин бүхэдэлхэйн-түүхэтэ үүргые элирүүлжэ харуулһан ушарынь болоно», — гээд Ленин бэшээ һэн.

Эгээл тиимэһээ коммунизмын материально-техническэ бааза байгуулгын гол үүргэ СССР-эй хүдэлмэришэн анги дүүргэһэн байна. Орон соохи эрдэм-техникын дэбжэлтэ хүдэлмэришэн ангиин үйлэдбэриин мэргэжэл дээшэлүүлээ, шэнэ түхэлэй мэргэжэлнүүдэй бии болоходо туһалаа. Хүдэлмэришэн ангиин соёлой ба юрэнхы болбосоролой хэмжээн дээшэлээ: жэшээлхэдэ, 1970 ондо мянган ажалшад бүхэнэй 650 гараниинь дээдэ ба дунда эрдэмтэй болоод байба. Хэдэг ажалайнгаа удха шэнжээр совет хүдэлмэришэдэй ехэхэн хубинь инженернүүд ба технигүүдэй хэмжээндэ хүрэжэ ябаха юм.

КПСС-эй ангиинь үндэһэ һуури тон нарин нягта байха юм. Коммунис гуримаар обществые шэнэдхэн хубилгахаяа тэмсэгшэ хүдэлмэришэн анги партиин социальна үндэһэ һууринь болоно. Хүдэлмэришэдэй эрхим һайн түлөөлэгшэдынь Коммунис партиин зэргэнүүдтэ ородог. Дэлхэй дээрэ элдэб ангинуудай байгаа сагтань, коммунизм ба капитализмын хоорондо тэмсэл боложо байгаа сагтань түрүү хүдэлмэришэд Коммунис партиин гол хүсэниинь байһаншье, байхашье, тэрэнэй жэнхэни шугамые үргэлжэлүүлэгшэд байһаншье, байхашье.

4.

Гэхэтэй хамта, хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилхы үүргэнь социалис общество доторхи таряашадай шухала үүргые доошо дарана бэшэ. Хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай холбоо барисаан совет обществын политическэ үндэһэ һууринь болодог. Энэ хоёр ангиин нэгэдэлынь хото, хүдөөдэ үйлэдбэриин социалис харилсаа тон орёо эрхэ байдалда байгуулха арга совет арадта олгоо һэн.

Хүдөөгэй экономикодо, хүдөө зоной байдалда угаа ехэ хубилалта һүүлэй үедэ болобо. Колхозууднай хүдөө ажахын томо томо предприятинууд болонхой. Тэдэнэр эрхим һайн шэнэ техникэтэй, мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэрилэгшэдтэй. Зайн галаар хүдэлдэг 400-гаад түхэлэй машина хүдөөгэй ажалшадай мэдэлдэ мүнөө үедэ бии юм. Эхэ орон соогоо бүтээгдэһэн хүсэтэ техникээр хүдөөгэй механизаторнууд зэбсэгжэнги. Жэшээнь, 1969 оной һүүл багта нэгэ колхоздо — 55, нэгэ совхоздо — 118 трактор (15 хүсэнэй) хүртэжэ байгаа. Хүдөө ажалые бүхыдэнь оньһожоруулхаяа 1971—1975 онуудта совет промышленность 900—950 янзын машина колхоз, совхозуудта бүтээжэ үгэхэ.

Хамтын ажахын ургажа бэхижэһэнэй ашаар колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй олзо доход үнгэрэгшэ табан жэл соо 42 процентээр дээшэлһэн, гэр байрын, соёлой ба ажаһуудалай барилгада мүнгэн ехээр һомологдоһон юм.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүсэнүүдэй ургалта, хүдөө ажалай байн байтараа индустриальна түхэлтэй ажал боложо байһан ушар, хүдөө зоной байдалай болбосон, түбхинэнги боложо байһан ушар — эдэ бүгэдэ таряашадай социальна зан абариин, шэнжэ түхэлэй хубилха ябадал хангана ха юм. Хүдэлмэришэдтэ адли түхэл шэнжэ таряашадай дунда бүрил олошорно. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай урда тээ таряашадай оройдоол 6 процентнь дээдэ ба дунда эрдэмтэй байгаа: 1970 оной һүүлээр хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хахадһаа үлүүнь хүсэд гү, али хүсэд бэшэ дунда, үгышье һаа, дээдэ эрдэмтэй байбад.

СССР болбол коммунис байгуулалтын шэнэ шатада хүрэжэ ерээд байнхай. Юһэдэхи табан жэлэй социально-экономическа түсэб бэелүүлхын тулада социалис обществын хүтэлбэрилхы гол хүсэн болохшо хүдэлмэришэд ба таряашадай бата холбоо барисаанда коммунистнууд урид мэтэшэлэн түшэглэхэ юм.

Иван СЛОБОДЯНЮК,
түүхын эрдэмэй доктор, профессор.
(АПН).

ГЭЭГДЭЛҺЭЭ ГАРАБА

Мүнөө орон доторнай зөөгдэдэг бүхы ашаанай гурбанайнь хоёр хуби шахууе түмэр замай транспорт шэрэнэ. Шэнэ табан жэл соо ашаа шэрэлгые үшөөр 22 процентээр дээшэлүүлхэ гээд партиин XXIV съездын шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ. Энэ ехэ зорилго бэелүүлхын тула түмэр замай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд, алба хаагшад бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэн, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлхэ болоно.

Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин хүдэлмэришэд үнгэрһэн табан жэл соо ашаа шэрэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргээ бэлэй. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө улам эдэбхитэйгээр ажаллажа байна. Эдэнэр түмэр замаар ашаа шэрэлгые 30—35 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэнхэй. Мүнөө бүхы ашаагаа электровозуудаар шэрэдэг болоо. Энэ хүсэтэ локомотивуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаа һаа, ехэ ашаа шэрэхэ арга боломжо бии.

Мүнөө түмэр замшадай дунда мүрысөөн улам үргэдэнэ. Сэлэнгын станциин коллектив урдань локомотивуудые графигһаань гээгдэхүүлдэг, вагонуудые миин байлгадаг, ушар иимэһээ даабаряа дүүргэдэггүй байһан. Һүүлэй үедэ ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ талаар горитой хүдэлмэри хэгдэжэ, хүдэлмэришэн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлэгдэһэн байна. Тиигэжэ хүдэлмэришэдэй бүтээһэн ажалай дүнгүүд саг соогоо согсологдоно. Ажалдаа амжалта туйлаһан хүдэлмэришэд мүнгэн шангаар урмашуулагдажа, нэрэ солонь Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэжэ эхилээ. Олон хүдэлмэришэд һара бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Вагонуудта ашаа тээхэ, буулгаха сагые нилээд хороогоо.

Тус станциин дежурна Мария Даниловна Русановагай халаанай хүдэлмэришэд Владимир Машанцевай халаанай хүдэлмэришэдтэй мүрысэнэ. Эдэнэр вагоной миин байха сагые 2,1 часаар хорообо. Владимир Ефимовичэй халаанайхид 3,7 часаар хорооһон байха юм. Эдэнэрһээ жэшээ абаһан бэшэшье хүдэлмэришэд эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Гээгдэнги станциин коллектив мүнөө түрүүшүүлэй тоодо оронхой. Эдэнэр байгша оной нэгэдэхи кварталай даабариһаа гадуур 400 вагон ашаалжа, оронойнгоо ажахынуудта эльгээбэ. Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин хүтэлбэрилэгшэд энэ амжалтыень үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг барюулба. Һүүлэй хэдэн жэл соо гээгдэжэ ябаһан коллектив иигэжэ ажал хүдэлмэридөө харюусалга ехэтэйгээр хандадаг болоһоной ашаар түрүү зэргэдэ гараба.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

Украинын Ужгород хотын 8-дахи дунда һургуулиин «Мир» гэжэ интернациональна клубай гэшүүд — һурагшад һүүлэй долоон жэлэй туршада дэлхэйн 50 гүрэнэй үхибүүдтэй хани ёһоной бэшэг бэшэлсэнэ. Клубайнь байшан соо хариин гүрэнүүдэй үхибүүдһээ абаһан элдэб янзын һонирхолтой альбом, бэлэгүүд табяатай байдаг. Клубай хүндэтэ гэшүүд Л. И. Брежневэй, Людвик Свободын фото-зурагууд бултанай харахада таатай зохид газарта табяатай байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Мир» клубай гэшүүд шэнэ бэшэгүүдые уншажа байна.

АПН-эй фото.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

СЦЭНЭ ДЭЭРЭ— „ФАБРИКЫН БАСАГАН“

Бурядай мебелиэ, модо болбосоруулгын комбинадай уран һайханай бүлэгтэ хабаадагшад А. Володиной «Фабрикын басаган» гэжэ зүжэг бэлдэжэ, комбинадайнгаа худэлмэришэдтэ харуулба. Зүүн Сибириин культурын институдай студент Людмила Самойлова режиссер-табигша байба. Тус зүжэгэй гол герой Женя Шульженкын ролиие ОТК-е даагша Валентина Орехова, комсорг А. Бабичевай ролиие энэ комбинадай комсорг Георгий Яковлев, далайн сэрэгэй училищин курсант Федиин ролиие механическа цехэй слесарь Александр Пономарёв, Федиин эхэ Анна Петровнагай ролиие—ухибүүдэй саадай хүмүүжүүлэгшэ Галина Валеева, Главкын түлөөлэгшын ролиие партбюрогой секретарин орлогшо В. Г. Беляков гэгшэд шадабаритайгаар гүйсэдхэһэн байна.

Мебелиэ, модо болбосоруулгын комбинадай худэлмэришэд «Фабрикын басаган» гэжэ зүжэгые ехэ һонирхолтойгоор угтаа. Юуб гэхэдэ, энэ зүжэг соо харуулагдаһан үйлэ хэрэгүүдынь тус комбинадай үйлэдбэри ба байдалда дүтэрхы юм. Зүжэг табихада байгал культурын институдай, Бурядай республикын эрхим модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин худэлмэришэдэй профсоюзай обкомой түлөөлэгшэд энэ зүжэгтэнь үндэр сэгнэлтэ үгөө.

Комбинадай уран һайханай коллектив һаяар энэ зүжэгөө лесопромхозуудаар мордоошоод харуулха түсэбтэй.

С. БАИРОВ.

МОНГОЛ ОШОХОЁО МОРДОБО

Манай республикын 30 хүнһөө бүридэһэн бүлэг зон аяншалгын путёвкоор һаяхан хүршэ Монголой Арадай Республика ошохоёо мордобо. Тэдэнэй дунда Хориин совхозой тугалшан Н. А. Аюшеева, Улаан-Үдэһөө инженер Л. П. Алганаева, номой хэблэлэй худэлмэрилэгшэ Д. Б. Батоцыренова, инфекционно больницын сестра Т. В. Бунаева, Үдын совхозой луговод Д. Г. Дамдинов, ниитын эрдэмэй институдай эрдэмтэ А. И. Улапов болон бусад бии.

Эдэ нүхэд хоёр неделиин туршада хүршэ Монгол ороноор аяншалха юм.

А. ЦЕЛОВАЛЬНИКОВА,
харинн оронуудаар аяншалха талаар облпрофсоведэй ахалагша инструктор.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахын аймагай «Улаан Аха» колхозой түрүү малшадай нэгэн Ф. Б. Габанов һаяхан гараһан һарлаг тугалаа тэнжээжэ байна.

Д. ДУГАРОВАЙ фото.

ХАБАРХАН ХАРАНАБДИ

Бурядай драмын театрай артистнар ээлжээтэ аяншалгадаа Эдэрмэг тосхондомнай ерэжэ, нютагай зониие ехэтэ баясуулба. Үдэшын найман час болохын тэндэ Эдэрмэгэй ажалшад клубтаа олоороо сугларбабди.

Түрүүшын үдэшэ монгол арадай зохёолшо Лодойдамбын «Гарай табан хурган» гэһэн зүжэг хаража, ехэтэ һонирхобобди. Артистнар Сэрэмжэй Уладаева, Дарима Сангажапова гэгшэд ехэ шадабаритайгаар наадаа. Мүн бусадшье артистнарай наадахые хүнүүд тон һайхашаан хараа, һонирхоошье.

Чингис Айтматовай «Улаахан пулаадтай уляангирхамни» гэжэ зүжэ хаража, баһал ехээр баясабабди. Юуб гэхэдэ, совет бэлигтэ уран зохёолшо Айтматовай зохёол уншаагүй хүн хомор гээшэ. Тиимэһээ нютагайнгаа клубай сцэнэ дээрэһээ тэрэнэй уляангирханиие бахархан хараһан байнабди.

Н. СУВОРОВА.
Дээдэ-Хэжэнгын дунда һургуулиин хүдэлмэрилэгшэ.

МАНАЙ ШАТАРШАД ГРОДНОДО

Белоруссиин ССР-эй Гродно хотодо СССР-эй Хүдөө ажахын институдуудай шатаршадай хоорондо түгэсхэлэй наадан боложо байнхай. Тэдэнэй дунда Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын институдай шатаршадай команда бии юм. Республикын эрхим шатаршад — мастерта кандидадууд Сампилов, Мункоев, нэгэдэхи разрядтай Сайбонов, Жаркова гэгшэд тус институдай нэрэ солые хамгаална.

СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэ буляалдахын түлөө юһэн команда хоёр бүлэг болоод, хоорондоо наадажа эхилээ. Нэгэдэхи бүлэгтэ оруулагдаһан манай командын шатаршад Латвиин хүдөө ажахын академиин, Грузиин, Киргизэй болон Саратовай хүдөө ажахын институдуудай командануудтай наадана. Тиихэдэ Волгоградай, Харьковай, Кубаниин, Украинын хүдөө ажахын институдуудай команданууд хоёрдохи бүлэгтэ оруулагдаһан байна.

Наадanай түрүүшын үдэр манай команда наадаагүй. Энэ үдэр Грузиин шатаршад Саратовай командые 3:1 гэһэн тоотойгоор шүүбэ. Наадanай хоёрдохи үдэр Буряадай шатаршад саратовайхидые мүн лэ 3:1 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байна. Мүрысөөнэй гурбадахи үдэр манай шатаршад Латвиин хүдөө ажахын академиин командые 3,5:0,5 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараа. Эндэ шатаршад Мункоев, Сайбонов, Жаркова гэгшэд шүүһэн, Сампилов тэнсэһэн байна. Киргизэй, Грузиин шатаршад энэ үдэр 2:2 гэһэн тоотойгоор тэнсэбэ.

Гурбан наадanай удаа Грузиин команда 8 очкотой түрүүлжэ ябана. Манай команда 6,5 очкотой болоод, хоёрдохи һуури эзэлнэ. Наадanай дүрбэдэхи үдэр Буряадай АССР-эй команда Киргизэй эрхим шатаршадтай наадаха болонхой. Эдэнэрэй командада уулзалга бүхэндөө шүүжэ гарадаг СССР-эй спортын мастер Крутихин наадана.

В. МАМИЛОВ.

ТОБШОХОНООР...

☆ УЛААН-ҮДЫН столовонуудай трестын 7-дохи столовын коллектив байгша оной түрүүшын кварталай даабари 110—120 процент дүүргээ һэн. Мүнөө апрель һарынгаа түсэб баһал 100 гаран процентдэ хүргөө. Иигэжэ тус столовын эрхим үрэ дүн түйлаха хэрэгтэ ажалдаа дүршэһэн тогоошон, столовые даагша Е. М. Зиневичэй аша габьяа бии.

Н. ХАЗАГАЕВ.

• • •

☆ «СОРДО» гэжэ һү һаалиин гүүртын коллектив XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз соогоо түрүү һуури эзэлнэ. Энэ коллектив түрүүшынгээ хахад жэлэй түсэб болзорһоонь урид—майн 10-да 100 процент дүүргээ.

Һаалишад В. Цыцыкова, Ц. Ринчинова, Д. Эрдынеева гэгшэд илангаяа эрхимээр ажаллана.

Г. БАДМАЕВ.

Баргажан.

СПОРТЫН ҺОНИН

Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө дүрбэн бүлэг болоод наадажа байһан гроссмейстернүүдэй хоорондо ээлжээтэ уулзалганууд болобо. Москвада наадажа байһан Корчной Геллер хоёрой ээлжээтэ нааданда Геллер шүүжэ, наадanайнгаа тоо 2:2 болгоһон байгаа. Зүгөөр табадахи уулзалгада гроссмейстер Корчной шадамар бэрхээр наадажа, 26-дахи ябадалдаа Геллерээ «шүүгдээб» гэжэ хэлэхые баадхаба. Тиигэжэ наадanайнгаа тоо 3:2 болгобо.

Хюбнер — Петросян гэгшэд удаадахи — дүрбэ, таба, зургаадахи уулзалгануудтаа баһал тэнсэжэ, наадanайнгаа тоо 3:3 болгоһон байна. Гроссмейстернүүд Ларсен Ульман хоёрой наадачай тоо 3:2 болобо. Тайманов, Фишер гэгшэдэй наадanай тоо 0:3 болонхой.

• • •

Москвагай «Динамо» стадион дээрэ СССР-эй суглуулагдамал командын футболистнууд (ахалагша тренер В. Николаев, тренер А. Парамонов) Алжирай залуушуулай суглуулагдамал командатай наадахадаа, айлшадаа 7:0 тоотойгоор шүүһэн байна. Манай ороной суглуулагдамал команда май һарын һүүл багаар Испаниин футболистнуудтай наадаха юм. Эндэ шүүһэн командань Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олохо.

• • •

Олимпиин нааданда хабаадалсаха СССР-эй суглуулагдамал команда (ахалагша тренерынь А. Пономарев, тренер Н. Гуляев) Польшын суглуулагдамал командатай майн 26-да Харьковта, , Австриин залуушуулай командатай Ленинградта майн 29-дэ наадаха болобо.

(ТАСС).

«ПРАВДА БУРЯТИИ» МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаһанда: Улаан-Үдын Железнодорожно районой ажалшадай социалис уялганууд. Советүүдэй һунгалтада зорюулагдаһан материалнууд. Газетын шалгалтын бригадын материал. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Намтарай сэнин» гэһэн В. Орловой корреспонденци. В. Патюлинай «Общество ба эрхэтэн» гэжэ статья. Түрэл орон дотернай.

Гурбадахи хуудаһанда: СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. Редакцида ерэһэн бэшэг.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Спортын һонин» гэһэн ниитэ гаршаг доро информацинууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

18.00—«Советский спорт» гэһэн киножурнал. 18.10—«Тик-Тик үбгэжөөлэй үльгэр» гэһэн багашуулда зорюулагдаһан дамжуулга. 18.25—телепанорама. 18.45—«Хүдөөгэй час» гэһэн программа. 19.45 — «Дүрбэн танкистнууд ба нохой» гэһэн Польшын уран һайханай телевизионно фильм. (5, 6-дахи серинүүдынь).

МОСКВА ХАРУУЛНА:

21.20 — «Нуурай дэргэдэ» гэһэн уран һайханай фильм (1-дэхи серинь). 23.00 — Эфир соо—«Залуушуул» гэһэн дамжуулга.

ХИЛЫН Саанаһаа РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

КПСС-эй делегаци Прага ерэбэ

ПРАГА. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй делегаци КПЧ-гэй XIV съездэ байлсахаар КПЧ-гэй ЦК-гай уряалаар майн 24-дэ Прага ерэбэ. КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусак, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Президент Л. Свобода, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал ба бусад КПСС-эй делегациие аэродром дээрэ угтаба.

Аэродром дээрэ суглараһан Прагын ажалшадай түлөөлэгшэд КПСС-эй делегациие хани халуун ёһоор угтаба.

Абяае ахижа ниидэдэг совет лайнерые хараба

ПРАГА. (ТАСС). Үсэгэлдэр Прага ниидэжэ ерэһэн «ТУ-144» гэжэ абяанһаа түргэнөөр ниидэдэг совет пассажирска самолёдые Чехословакиин ниислэл хотын зон ехээр һонирхобо. Оло мянган зон Прагын аэродром ошожо, авиационно техникын һүүлэй тон ехэ түйлалта бологшо тэрэ самолёт хараһан байба.

Мүн КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Г. Гусак, ЧССР-эй Президент Л. Свобода, ЧССР-эй Правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүд ба гэшүүндэ кандидадууд, КПЧ-гэй ЦК-гай секретарьнууд, Чехословакиин партийна, гүрэнэй ба ниитын бусадшье элитэ ажал ябуулагшад «ТУ-144» гэжэ самолёт хараһан байба.

«ТУ-144» самолёдые хаража, Чехословакиин хүтэлбэрилэгшэд ехэтэ баясаһан, досоогоо эрхим һайнаар, һуужа ябаха зондо зохидоор бүтээгдэһыень тэмдэглэһэн байна.

ЧЕХОСЛОВАКИ ЭДЭ ҮДЭРНҮҮДТЭ

ПРАГА. (ТАСС). Чехословакиин хото, хүдөө нютагуудаар һайндэрэй хүхюун сэнгэлиг байдал эдэ үдэрнүүдтэ тогтонхой. Прагые шэмэглэһэн Чехословакиин—гурбан үнгэтэ, партийна — улаан тугуудай хоорондуур «50» ба «XIV» гэһэн тоонууд эли тодоор тобойжо харагдана. Эдэ тоонууд плакатанууд ба транспарантнууд дээрэ бэшээтэй, гоёоһон витринэнүүдтэ, Прагын гэр байрануудай ханануудта харагдана. Мүн журналнуудай гадар нюурнуудта, газетэнүүдэй түрүүшын хуудаһануудта, кинохроникодо, телевизорэй экран дээрэ тэдэ тоонуудые баһал хаража болоно. КПЧ-гэй XIV ээлжээтэ съездын боложо байһан үдэрнүүдтэ Чехословакиин Коммунис партиин 50 жэлэй ой тэмдэглэгдэжэ байнхай.

Чехословакиин коммунистнуудай ехэ дээдэ суглаан үсэгэлдэр нээгдэбэ. Ю. Фучигай нэрэмжэтэ соёлой ба амаралтын паркдахи съезднүүдэй гоё һайхан ордон соо делегадууд сугларһан байна.

Съездын айлшад—элдэб оронуудай коммунис ба хүдэлмэришэдэй партинуудай түлөөлэгшэд Прагада ерэнхэй. Мүн хилын саанахи корреспондентнүүдшье ерэбэ.

КПЧ-гэй XIV съездын хүндэлэлдэ Чехословакиин ажалшадай дэлгэрүүлһэн ажалай амжалтанууд тухай рапортнууд съездын нээгдэхын урда тээ абтажа дүүрээ һэн. Съездын урда тээхи вахтада жагсаһан хэдэн зуун предприятинуудай коллективүүд эрхим һайнаар ажаллаба. КПЧ-гэй съездэ бэлэг болгогдон түсэбһөө гадуур хэдэн зуун мянган тонно шулуу нүүрһэн, металл абтаба, элдэб машина түхеэрэлгэ гаргагдаба.

Бүгэдэ зоной ажалай баатаршалга —социалис байгуулалтын шэнэ илалтанууд тээшэ ороноо найдамтайгаар хүтэлжэ ябаа КПЧ-гэй политикые арад зоной бүхыдөө хүсэд рэнээр дэмжэжэ байһые эрхим наар гэршэлэн харуулна.

КПСС ба КПЧ-гэй хоорондохи... вет ба чехословак арадуудай хоо... дохи хани барисаанай улам бэх... жэ байһые, Чехословакиин ко... нистнуудай XIV съездэ һая бол... КПСС-эй XXIV съездын дүнгүү... ехэ удха шанартай байһые Чехо... вакиин хэблэл тэмдэглэнэ. Сове... Союзай Коммунис партитай, ... гүрэнтэй харилсаа холбоогоо ... талаарнь бэхижүүлгэ КПЧ-гэй ба... хословакиин социалис гүрэнэй ... тернациональна политикын ... һууринь байһаар, байхашье ... «Руде право» газетэ бэшэнэ.

Амжалтатай добтолго

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сайгонһоо зүүн-хойшоо 300 километртэ байдаг Камрань гэжэ американ агаарай-сэрэгэй бааза шадар тон хүсэтэ тэһэрэлгэ болобо. Урда Вьетнамай патриодууд майн 23-най һүни авиационно горючи хадагалдаг склад тэндэнь тэһэлһэн байгаа. Реактивна самолёдой 9 миллион шахуу литр горючи ба авиационно бензин үгы хэгдэбэ гэжэ американ командованиин түлөөлэгшэд мэдүүлбэ.

КНДР-тэ эсэргүү Америкын хорото ябуул...

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). КНДР-тэ эсэргүү хорото ябуулгануудаа американ империалистнууд һүүлэй үедэ улам шангадхаба гэжэ газетэнүүдтэ толилогдоһон ЦТАК агентствын мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Республикын агаарай болон газарай хилэ эбдэһэн тодорхой жэшээнүүд тэрэ мэдээсэл доторынь харуулагдана. Тусгаарлабал, майн 18, 19-нэй үдэрнүүдтэ американ империа... нууд КНДР-эй хилэ дабуулжа, ... нуулай самолёт ябуулһан, майн ... дэ КНДР-эй газар дээрэхи һу... газарнууд худар томо буугаар ... даһан байба. Американ эзэрхэг ... римхэйшүүлэй хорото һанаа... таһалдуулха шухала хэмжээнүү... Корейн Арадай армиин сэрэ... абаба гэжэ мэдээсэнэ.

КАПИТАЛАЙ ОРОНУУДТАХИ АНГИИН ТЭМСЭЛ

ТОКИО. (ТАСС). Токио, Осака, Нагоин, мүн Кюсю олтирогой хойто таладахи түмэр замай томо узелнуудай 250 мянган хүдэлмэришэд ба алба хаагшад ажалаа зогсообо. Салин хүлһыень нэмээхэ эрилтэ табижа, энгэй түмэр замуудай хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай федерациин уряалаар тэдэнэр забастовко үнгэргэһэн байба. Японой түмэр замай компаниин эзэд баяшуул хүдэлмэришэдэй салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, ондоошье хэдэн эрилтэнүүдынь хангаха зүбшөөлөө үгэбэ.

Энэ ороной элдэб городуудтахи таксин 40 мянган жолоошод 24 часай забастовко соносхобо. Түмэр замайхидай ба таксистнуудай забастовконууд, мүн ажалшадай ондоошье отрядуудай тэмсэл мүнөө хабар Японой ажалшадай тусгаар эмхитэйгээр, үсэд шангаар, олоороо тэмсэлдэ бодоһыень гэршэлэн харуулна. Японой хүдэлмэришэн анги өөһэды... экономическа эрилтэ хангуул... түлөө тэмсэхэдээ, япон-амери... аюулгүйн договор гэдэгые усад... Индохитадтахи США-гай эзэрхэг ... римхэй дайе болюулха, япон ми... таризмые һэргээхэ политика ор... гэһэн эрилтэ хажуугаарнь табина...

РИМ. (ТАСС). Ажалайнгаа ... байдал һайжаруулхын, салин ... һээ нэмээхын, профсоюзна ... нүүдэй эрхэ үргэдхэхын түлөө а... шадай забастовочно тэмсэл нэгэ... үдэр соо Италида зогсоногүй.

Ашаанай автомобильна транс... тын хүдэлмэрилэгшэд — жолоо... заһабариин мастерскойнуудай ... нигууд, ашаа тээгшэд 4 үдэрэй ... бастовко майн 23-да эхилбэ.

Италиин түмэр замай бүхы ст... цинууд дээрэхи газетнэ ки... нуудта ажалладаг зон табан үд... забастовко соносхобо.

ЦЕЙЛОНДОХИ БАЙДАЛ

КОЛОМБО. (ТАСС). Цейлондохи байдал үдэрһөө үдэртэ гуримтай, зохид боложо байнхай.

Һая болотор 9 мянга гаран хүн буу зэбсэгээ тушааба. Нютаг нютагай зон, тусгаарлабал, таряашад, ой тайга соо хоргодоһон үймөөшэдые барихадань, тэдэнэй баазануудые үгы хэхэдэнь аюулгүйн албанай хүдэлмэрилэгшэдтэ туһална. Ороной урда талын районууд үймөөшэдһөө ... дээрээ сэбэрлэгдэнхэй.

Эмхи зургаануудай байһан бай... гуудые, һургуулинууд, харгынууд... хүүргэнүүдые, хэлхеэ холбооной... зайн гал дамжуулгын утаһануу... һэргээхэ хүдэлмэри ороной хэдэ... дэн районуудта ябуулагдана. Зас... нютагуудтахи органууд һэргээн ... хоогдожо байна.

Коммунарнуудай ханын дэргэдэ жагсаал болобо

ПАРИЖ. (ТАСС). «Коммуна мүнхэ!», «Бүхы дэлхэйн пролетаринар, нэгэдэгты!», «Манай союз илаха!» гэһэн лозунгнууд доро Коммунарнуудай хана тээшэ шэглэһэн һүртэ ехэ жагсаал Франциин ниислэл хотодо майн 23-да хэгдэбэ. Тэрэ жагсаалда 80-яад мянган хүн хабаадалсаба.

«Шуһата недели» гэжэ нэрэтэйгээр түүхэдэ ороһон аюулта үдэрнүүдые 100 жэлэй саада тээ, 1871 оной майн һүүлээр Парижай зон үзэһэн байгаа. Буржуазна правительствын сэрэгшэд хүдэлмэрилэгшэдэй засагай тала баригшадые—30 мянган коммунарнуудые зэрлиг муухайгаар тиихэдэ хюдаа бэлэй. Жагсаалда хабаадагшадай түрүү зэргэдэ Жорж Марше, Этлен Фажон, Ролан Леруа, Гастон Плисонье, Жак Дюкло болон Франциин Коммунис партиин бусад хүтэлбэрилэгшэд алхалан ябаба. Жагсаалшадай түрүүшынхидэйнь Пер-Лашез кладбищи дээрэхи Коммунарнуудай ханада хүрэжэ ябахадань, Республикын талмай дээрэһээ зариманиинь үшөө гараагүй байгаа. Али зэргын олон зоной тэрэ жагсаалда хабаадаһаниинь энээн дээрэһээ эли болоно. «Интернационалай», «Марсельезын», «Залуу гвардиин» аялга холуур сууряатан дуулдажа байба.

Коммунарнуудай ханада буугай тобшын оро сараа мүнөөшье эли харагдажа байдаг. «Шуһата неделиин» үедэ наһа бараһан тэмсэлшэдэй дурасхаал хүндэлэн, Парижай зон толгойгоо тонгойлгон зогсонод. Дайсадай шуһата һабарһаа амяа тиихэдэ абаржа хожомынь социализмын илаһан түрүүшын орондо хани нүхэдэйнгөө дунда наһа баратараа ажаябаһан һүүлшын коммунарай урнын урда тээшье тэдэнэр тонгойжо зогсоно.

Тэрэ һүүлшын коммунарай нэрэнь—Адриен Лежен. 1930 онһоо хойшо Москвада ажаһуужа, ниитын ехэ хүдэлмэри тэрэ хүн эрхилһэн байгаа. Хүндөөр үбшэлһэн тэрэ коммунист дайнай үедэ Новосибирск нүүжэ ошоод, тэндэ 1942 ондо наһа бараһан юм.

КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат Н. Н. Иноземцев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци А. Леженэй бэе галдаһан үнэһэтэй урна Париж абаашажа үгөө һэн. Делегациин гэшүүд, мүн СССР-һээ Францида байдаг элшэн сайд В. А. Зорин Пер-Лашез кладбищиин Коммунарнуудай ханын дэргэдэ болоһон жагсаалда хабаадалсаба. Коммунын һүүлшын тэмсэлшын бэень коммунарнуудай ханын хажууда хадагалагдаба.

Франциин хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнэй ахамад ветерануудай нэгэн бологшо, Франциин Компартиин Политбюрогой гэшүүн Жак Дюкло гэгшэ Андриен Леженэй нэрэнь үнэхөөр пролетарска интернационализмын, Парижай коммунарнуудай аша гушанарай ба коммунизм байгуулагшадай эбдэршэгүй хани барисаанай һүлдэ тэмдэг хэтын хэтэдэ болохо гэжэ ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, мэдүүлбэ.

Вьетнамдахи дайн сэрэгые дары болюулха эрилтые сенатор ба конгрессменүүдэй урда табихын тулада Вашингтондохи Капитолиин байшан тээшэ Вьетнамдахи дайнай американ ветеранууд ошожо ябана.

АПН-эй фото.

ФУТБОЛ ТЭНСЭЛГЭЭР ДҮҮРЭҺЭН НААДАН

Ээлжээтэ наадаяа манай «Сэлэнгэ» командатай үнгэргэхэеэ айлшаар ерэһэн Усть-Каменогорскын «Восток» командын футболистнууд манай футболистнуудтай адли 10 очкотой болонхой, мүрысөөнэй таблицада зургаадахи һуури эзэлжэ ябаһан. Зүгөөр эдэнэр сохижо оруулһан бүмбэгынгөө тоогоор «Сэлэнгын» урда гараһан байгаа.

Манай «Сэлэнгэ» үнгэрэгшэ жэлдэ эдэнэртэй өөрынгөө стадион дээрэ наадахадаа, 2:1 тоотойгоор шүүһэн аад, харюугайнгаа уулзалгада шүүгдэһэн юм. «Восток» командын футболистнууд үнгэрэгшэ жэлдэ зоно соогоо табадахи, манай «Сэлэнгэ» дундуурхи һуури эзэлжэ гараһаниинь мэдээжэ. Мүн энэшье жэлдэ «Восток» командынхид яһала һайнаар наадажа ябана. Эдэнэр зургаан наадандаа гурбыень — Хабаровскын СКА, Петропавловск-Камчатскиин «Вулкан», Южно-Сахалинай «Сахалин» командануудые 3:0, 1:0 гэһэн тоотойгоор шүүһэн, Шэтын СКА командатай 1:1 тоотойгоор тэнсэһэн, Владивостогой «Луч», Благовещенскын «Амур» командануудта 0:1 тоотойгоор шүүгдээд ябана.

Нааданшье эхилжэ, манай футболистнууд талмайн тэг дундаһаа добтолон, урагшаа гараба. Наадanай эхилһээр гурбахан минутын үнгэрөөшьегүй байхада Дмитрий Бабич түрүүшын бүмбэгэ углууһаа сохижо, нааданда оруулна. Айлшадай воротаһаа холо ошонгүйгөөр добтолжо ябаһан «Сэлэнгын» футболистнуудай үшөө нэгэ бүмбэгэ углууһаа эршэтэйхэнээр сохиходонь, айлшадай вратарь, спортын мастер Владимир Волков арай шамай тодожо үрдихэдөө, тэрэнээ ворота дээгүүрэ саашань ябуулжархёо. Халаг даа, хайран бүмбэгэ гэлдэһээр һуутарнай гурбадахи бүмбэгэ углууһаа сохигдобо. Зүгөөр айлшадай хамгаалагшад хёрхоор наадажа, манай добтологшодые воротадаа дүтэлүүлхэ юм бэшэ. Наадanай түрүүшын хахадай дүүрэхэдэ, «Сэлэнгын» футболистнууд Бабич Максимов хоёр ээлжээ ээлжээгээр зургаа дахин углууһаа бүмбэгэ сохибошье, амжалта түйлангүй, амаралтада гараа бэлэй.

— Хэр угһаа хойшо тэнсүүгээр наададаг эдэ хоёр командын алиниинь энэ үдэр шүүжэ гарагшааб? Наадахыень харахада, айлшадай хамгаалгань һайн юм байна,— гэжэ маанадтай зэргэлэн һууһан, Улаан-Үдэ хотын эдир футболистнуудай командын тренер Юрий Поздоровкин хэлээ һэн.

Хоёрдохи хахадта командануудай хоорондо үсэд шанга тулалдаан болобошье, наадандань тиимэшье ехэ хубилалта болоогүй. 85-дахи минутын ябажа байхада, ялын бүмбэгэ сохиһон «Сэлэнгын» футболистнууд бэе бэеэ ойлгонгүй, тэрэнээ буруу тээшэнь эльгээжэ, һула һалаба. Юуб гэхэдэ, айлшадай воротаһаа холошье бэшэ зайһаа ялын бүмбэгэ сохиһон Калашников бүмбэгэеэ талмайн баруун захa руу ябуулжархёо ха юм. Зүгөөр зүүн захаар урагшаа гараһан Бабичта тэрэнээ үгөө һаань, бүмбэгын сохом лэ оруулагдаха байһаниинь эли байгаа һэн. Наадан дүүрэхэ тээшээ боложошье, айлшадай футболистнууд бүмбэгэеэ иишэ тиишэнь сохижо оробо. Тиигэжэ ябаһаар ялада унахадаа яһала тугшараа, мэгдээ даа. Манай футболистнуудай энээнииень һамбаашалжа шадаагүйнь халагламаар байгаа. Хоёрдохёорнь гэхэдэ, айлшадай футболистнууд даншье һаа шэрүүнээр наадажа, стадиондо суглараагшадай дурыень гутааһан байна. Эдэ бүгэдые нарин нягтаар хараха, наада зүбөөр үнгэргэхэ үүргэтэй, мүрысөөнэй судья Ключерев (Хабаровск) өөрынгөө уялгые дутамагаар дүүргээ гэжэ сэхэ хэлэлтэй.

Иигэжэ тэнсүүгээр үнгэрһэн наадан дүүрэжэ, хоёр команда өөһэд өөһэдынгөө нэжээд очко бэшүүлээ. Удаадахи наадан майн 28-да үнгэргэгдэхэ юм. Айлшаар манайда Семипалатинскын «Спартак» команда ерэхэ болонхой. Наадан үдэшын долоон часһаа болохо.

Т. БАДМАИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Сэлэнгын» добтологшод айлшадай воротагай дэргэдэ.

М. СУТУРИНАЙ фото.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — [illegible]:05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-01463. Заказ № 962.